

Θέματα Αναπηρίας

04

Η μεγάλη έρευνα της GPO για λογαριασμό της Ε.Σ.Α.μεΑ. για τη διακριτική μεταχείριση των ΑμεΑ στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

11

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. στη νέα εποχή

14

Σπύρος Παπαδόπουλος: «Δεν θα πρέπει να λείπει τίποτα από τα άτομα με αναπηρία»

Αφιέρωμα

«Διαδρομές Ισότητας»
στην Περιφέρεια
Αν. Μακεδονίας και
Θράκης:
Η καταπολέμηση
των διακρίσεων σε
πρώτο πλάνο

τεύχος 11

2007-2008
Νοέμβριος
Δεκέμβριος
Ιανουάριος

	Editorial	.03
	Ανάλυση: Η μεγάλη έρευνα της GPO για λογαριασμό της Ε.Σ.Α.μεΑ. για τη διακριτική μεταχείριση των ΑμεΑ στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	.04
	Θέσεις: Η Ε.Σ.Α.μεΑ. στη νέα εποχή	.11
	Συνέντευξη: Σπύρος Παπαδόπουλος «Δεν θα πρέπει να λείπει τίποτα από τα άτομα με αναπηρία»	.14
	Βήμα: Πανελλήνιος Σύλλογος Παραπληγικών	.17
	Ίσως η κοινωνία μας να γίνει...Αγγελική	.20
	Αφιέρωμα: «Διαδρομές Ισότητας» στην Περιφέρεια Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης: Η καταπολέμηση των διακρίσεων σε πρώτο πλάνο	.21
	Παρουσίαση: Το Πρόγραμμα Διερμνεσίας Νοηματικής Γλώσσας της ΟΜΚΕ καταρρίπτει τα εμπόδια στην ομαλή επικοινωνία των Κωφών και Βαρήκων Ατόμων	.25
	Ευρωπαϊκά - Διεθνή Θέματα: Νέα Ευρωπαϊκή Έρευνα αποκαλύπτει την κατάσταση των Ατόμων με Αναπηρία	.27
	Συνεργασίες: Δίκτυο Πολυδύναμων Κέντρων Στήριξης στην Απασχόληση για τα Άτομα με Αναπηρία: μια ελπιδοφόρα πρόταση που μπορεί και πρέπει να γίνει θεσμός	.29
	Η ΕΣΑμεΑ παρεμβαίνει, προτείνει, διεκδικεί...	.32
	Εκδόσεις: USER INTERFACES FOR ALL - Concepts, Methods, and Tools Επιμέλεια: Κωνσταντίνος Στεφανίδης	.37

Ιδιοκτησία:
Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία - ΕΣΑμεΑ
Εκδότης:
Βαρδακαστάνης Γιάννης
Πρόεδρος ΕΣΑμεΑ
Διευθύντρια:
Χατζηπέτρου Ανθή
Αρχισυντάκτης:
Θεωνά Άννα
Σελιδοποίηση - Διαχωρισμοί - Φιλμς:
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ (210 6006430-1)
Εκτύπωση:
ΔΕΣΜΟΣ (210 6644156)

Γραφεία ΕΣΑμεΑ:
Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα
Τηλ. 210 - 9949837
Fax: 210 - 5238967
E-mail: esaea@otenet.gr
<http://www.esaea.gr>

Εκδίδεται σε 7.500 αντίτυπα και διανέμεται δωρεάν.

Σε περίπτωση αναδημοσίευσης παρακαλούμε να αναφέρετε ως πηγή το "Θέματα Αναπηρίας".

Τα ευνοήματα άρθρα δεν εκφράζουν υποχρεωτικά τις απόψεις της ΕΣΑμεΑ.

Ενα πολύ ενδιαφέρον οδοιπορικό πραγματοποίησε η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, λίγο πριν την εκπνοή του 2007, μιας χρονιάς που ανακηρύχθηκε σε Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους, μιας χρονιάς κατά τη διάρκεια της οποίας σημειώθηκαν πολλές και σημαντικές εξελίξεις, που γεννούν ελπίδες για τη βελτίωση της ζωής των ατόμων με αναπηρία και στη χώρα μας. Ο λόγος για τις «Διαδρομές Ισότητας», ένα Σχέδιο Δράσης που υλοποίησε η Ε.Σ.Α.μεΑ. από τον Μάρτιο έως τον Δεκέμβριο του 2007 στη συγκεκριμένη Περιφέρεια, που αναμφίβολα συνιστά ένα τμήμα της ελληνικής επικράτειας, στο οποίο συμβιώνουν άνθρωποι διαφορετικής εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών πεποιθήσεων και το κυριότερο, άνθρωποι με σοβαρά οικονομικά προβλήματα.

Μέσα από τη Διημερίδα και τις Συνεντεύξεις Τύπου που πραγματοποίησε η Συνομοσπονδία στο πλαίσιο των «Διαδρομών Ισότητας» κατορθώσαμε να ανοίξουμε τη συζήτηση για την απλή και την πολλαπλή διάκριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρία, να κεντρίσουμε το ενδιαφέρον της τοπικής κοινωνίας και των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και να αφυπνίσουμε τα ίδια τα άτομα που υφίστανται διάκριση, μιλώντας τους για τα δικαιώματά τους, με μοναδικό στόχο την εξάλειψη και άρση του αποκλεισμού και της διακριτικής συμπεριφοράς.

Ενθαρρυντικά ήταν – ως προς το ζήτημα της αφύπνισης – τα αποτελέσματα της έρευνας κοινής γνώμης που διεξήγαγε στο πλαίσιο των «Διαδρομών Ισότητας» η GPO για λογαριασμό της Ε.Σ.Α.μεΑ., σύμφωνα με την οποία 8 στους 10 πολίτες θεωρούν τις συνθήκες για τα άτομα με αναπηρία στη χώρα μας τις χειρότερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με το ίδιο ποσοστό να υποστηρίζει ότι πρέπει να εντατικοποιηθούν τα μέτρα για την καλύτερη διαβίωσή τους.

Στην επίτευξη αυτού του σημαντικού στόχου, της ισότιμης διαβίωσης, αδιαμφισβήτητα θα συμβάλει και το νέο Καταστατικό της Συνομοσπονδίας, το οποίο ψηφίστηκε στο πρόσφατο Καταστατικό Συνέδριο, το οποίο ενθαρρύνει τη συμμετοχή της Περιφέρειας στα Καταστατικά Όργανά της, αλλά και την ενεργό παρέμβαση των πλέον ευπαθών ομάδων ΑμεΑ, όπως οι νέοι και οι γυναίκες με αναπηρία, οι μπότερες παιδιών με αναπηρία, τα άτομα με βαριά αναπηρία, με τη θέσπιση ανάλογων επιτροπών. Το αναπηρικό κίνημα εισέρχεται σε μια νέα εποχή και αυτή η δυναμική ώθηση, μπορεί πραγματικά να συμβάλει τα μέγιστα στην ευόδωση των αδιάκοπων αγώνων μας.

Ξεφυλλίζοντας τις σελίδες αυτού του τεύχους, μπορείτε να διαβάσετε αναλυτικά όλες τις τρέχουσες εξελίξεις για τα άτομα με αναπηρία, αλλά και τις απόψεις του ηθοποιού Σπύρου Παπαδόπουλου, ενός ανθρώπου που έχει ασχοληθεί συστηματικά με τα άτομα με αναπηρία, αναπτύσσοντας συνεργασία με το Θέατρο Κωφών.

Με την ευχή ότι το 2008 θα είναι μια ακόμα καλύτερη και πιο εποικοδομητική χρονιά για όλους, σας εύχομαι καλή ανάγνωση.

Γιάννης Βαρδακασιάνης
Πρόεδρος Ε.Σ.Α.μεΑ.

Η μεγάλη έρευνα της GPO για λογαριασμό της Ε.Σ.ΑμεΑ. για τη διακριτική μεταχείριση των ΑμεΑ στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Κατά την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης «Διαδρομές Ισότητας», στο πλαίσιο του Κοινοτικού Προγράμματος «2007 – Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για Όλους», η GPO για λογαριασμό της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία προέβη στη διενέργεια έρευνας κοινής γνώμης για την καταγραφή των στάσεων και των αντιλήψεων που επικρατούν για τα άτομα με αναπηρία στην Περιφέρεια Ανατολικής – Μακεδονίας και Θράκης (χώρο παρέμβασης των «Διαδρομών Ισότητας»).

Η έρευνα αυτή αν και εκπονήθηκε μόνο σε περιφερειακό επίπεδο, έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί οδηγεί γενικά σε ουσιαστικά και ασφαλή συμπεράσματα για την ύπαρξη διάκρισης, απλής ή πολλαπλής σε βάρος των ατόμων με αναπηρία.

Αφορμή και έναυσμα για αυτήν την έρευνα στάθηκαν πολλοί και διαφορετικοί παράγοντες. Πρώτα από όλα η έλλειψη ερευνών σε επίπεδο αντιλήψεων για τα

άτομα με αναπηρία στη χώρα μας, ένα κενό που πρέπει να καλυφθεί προκειμένου να σκιαγραφηθεί μια απτή εικόνα, διευκολύνοντας την άσκηση πίεσης στους ιθύνοντες ώστε να προβούν στο σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων, ανάλογα με τις ανάγκες που υπάρχουν.

Επιπλέον, δεδομένου του ότι η διακριτική μεταχείριση αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια στην ομαλή ένταξη των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς δράσης μιας σύγχρονης κοινωνίας, είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον η καταγραφή των απόψεων του γενικού πληθυσμού που ζει στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, αφού η εν λόγω περιοχή έχει ως χαρακτηριστικό στοιχείο τη συνύπαρξη πολλών ετερόκλητων στοιχείων, που συνθέτουν ένα ανομοιογενές κοινωνικό και δημογραφικό πάζλ, στο οποίο υπάρχει πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη διακριτικών συμπεριφορών.

Με εφελθτήριο και τα στοιχεία της έρευνας του Ευρωβαρόμετρου, που διεξήχθη στο πλαίσιο του «2007 – Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για Όλους» για τις τάσεις και στάσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο αναφορικά με την απασχόληση των ατόμων με αναπηρία και την ύπαρξη διάκρισης σε αυτό τον τομέα, η Συνομοσπονδία θέλησε να υλοποιήσει μια παρόμοια έρευνα, σε περιφερειακό όμως επίπεδο, που να οδηγήσει στην καταγραφή της ύπαρξης ή όχι διακριτικής μεταχείρισης όχι μόνο στον τομέα της απασχόλησης, αλλά και σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δράσης.

Επιπλέον, καινοτόμο στοιχείο της έρευνας αποτελεί η απόπειρα διαπίστωσης για πρώτη φορά του κατά πόσο υφίσταται πολλαπλή διάκριση, διακριτική δηλαδή συμπεριφορά λόγω της συνύπαρξης της αναπηρίας με άλλους παράγοντες, όπως η εθνοτική καταγωγή, η θρησκεία ή ακόμα και το φύλο.

Καθ' όλη τη διάρκεια της συνεργασίας με την εταιρεία δημοσκοπήσεων GPO, η Συνομοσπονδία, έδωσε δυναμικό παρόν, σε όλες τις φάσεις της εκπόνησης της έρευνας κοινής γνώμης, συμμετέχοντας ενεργά και αποτελεσματικά στη διαμόρφωση ενός επαρκούς και αποτελεσματικού ερωτηματολογίου.

Στην έρευνα εξετάζονται θέματα σχετικά με την αντιμετώπιση των ατόμων με αναπηρία από την κοινωνία, με στόχο την κωδικοποίηση των απόψεων των πολιτών για τις ανάγκες και τα προβλήματά των ατόμων με αναπηρία, την ύπαρξη ή μη απλής ή πολλαπλής διάκρισης σε βάρος των ατόμων με αναπηρία, καθώς και των παραγόντων που μπορεί να οδηγούν στην άσκηση διακριτικής συμπεριφοράς. Και τα συμπεράσματα αυτά, που θα διαβάσετε στη συνέχεια, δεν δίνουν απλώς το ερέθισμα για την ανάληψη ανάλογων πρωτοβουλιών στο μέλλον, αλλά βοηθούν σημαντικά στη διαπίστωση του βαθμού ωριμότητας μιας κοινωνίας να δεχθεί σοβαρές και ρηξικέλευθες αλλαγές, που μπορούν να αλλάξουν άρδην τα δεδομένα και τη ζωή των ατόμων με αναπηρία.

Η ταυτότητα της έρευνας:

- Ποσοτική τηλεφωνικών έρευνα μέσω συστήματος CATI.
- Χρήση δομημένου ερωτηματολογίου για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων.
- Σε γενικό κοινό ηλικίας 18 ετών και άνω.

- Δείγμα: 2000 άτομα. Πραγματοποιήθηκαν 2007 έγκυρες συνεντεύξεις.
- Μέθοδος δειγματοληψίας: Στρωματοποιημένη αναλογική δειγματοληψία, αντιπροσωπευτική του πληθυσμού ως προς την περιοχή κατοικίας, την αστικότητα, το φύλο και την ηλικία.
- Περιοχή κάλυψης: Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης.
- Περίοδος διεξαγωγής συνεντεύξεων: 5-10 Οκτωβρίου 2007.

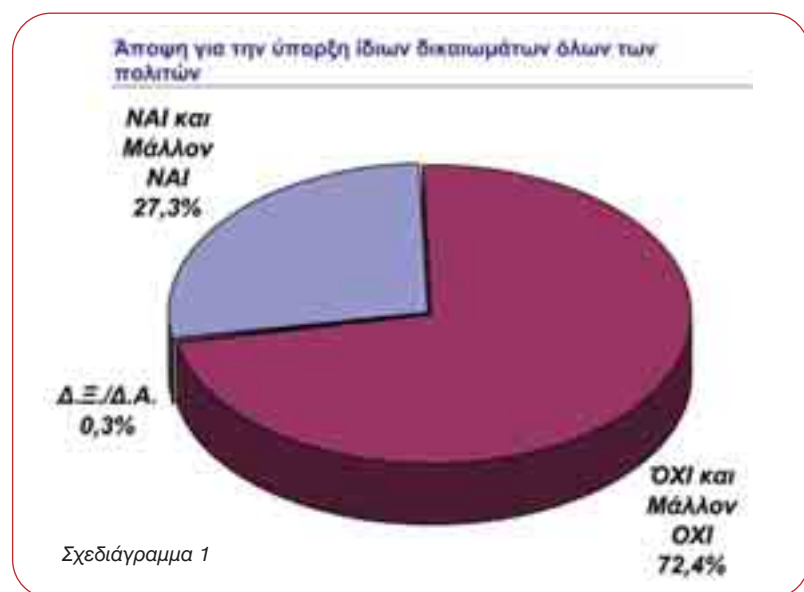
ΟΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

• Δικαιώματα και συναισθήματα

Περίτρανη απόδειξη της ανάγκης για άμεση λήψη μέτρων καταπολέμησης των διακρίσεων

σε βάρος των ατόμων με αναπηρία που υφίστανται απλή η πολλαπλή διάκριση αποτέλεσαν τα στοιχεία της έρευνας κοινής γνώμης, τα οποία έρχονται να επιβεβαιώσουν μια καθ' όλα ζοφερή εικόνα, που θέλει τα άτομα με αναπηρία δέσμια ενός καθεστώτος αποκλεισμού, χωρίς περιθώριο διαφυγής. Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των 2000 κατοίκων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, το 72,4% απάντησαν αρνητικά στο κατά πόσο απολαμβάνουν όλοι ανεξαιρέτως οι πολίτες ίσα δικαιώματα, ενώ όσον αφορά την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, 64,1% απάντησαν ότι δεν υφίσταται.

Επιπλέον, όπως προκύπτει από την έρευνα, ενώ κατά πλειοψηφία οι ερωτηθέντες απάντησαν θετικά όσον αφορά στην προστασία των δικαιωμάτων ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, όπως

για παράδειγμα οι γυναίκες (53,5%), και οι μουσουλμάνοι (71,7%), ωστόσο, όταν προστεθεί ο παράγοντας «αναπηρία», τα ποσοστά αυτά αντιστρέφονται, με 6 στους 10 να απαντούν αρνητικά για τις γυναίκες με αναπηρία και το 44% αρνητικά για τους μουσουλμάνους με αναπηρία. Όσον αφορά στους παλιννοστούντες, 7 στους 10 θεωρούν ότι προστατεύονται τα δικαιώματά τους, ποσοστό που πέφτει στο 53% όταν ερωτήθηκαν για τους παλιννοστούντες με αναπηρία.

Οριακή αλλαγή επιφέρει η προσθήκη του παράγοντα «αναπηρία» όσον αφορά στα δικαιώματα των μετα-

54,6% σε 55,6% αρνητικές απαντήσεις), γεγονός που αποδεικνύει ότι οι προκαταλήψεις απέναντι σε αυτές τις δύο κατηγορίες είναι ισχυρές, ανεξαρτήτως αναπηρίας.

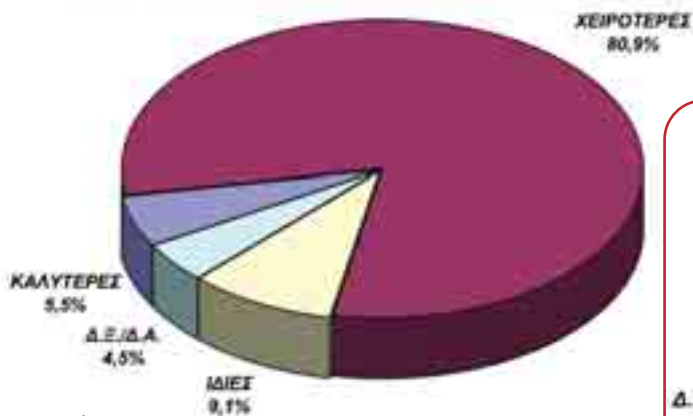
Συμπεραίνουμε επομένως, ότι η κοινή γνώμη αντιλαμβάνεται τα άτομα με αναπηρία ως μια ενιαία πληθυσμιακή ομάδα, για την οποία η διάκριση υφίσταται ανεξαρτήτως φύλου, εθνικής καταγωγής, θρησκευτικού δόγματος και σεξουαλικού προσανατολισμού.

Ενδιαφέρον στοιχείο της έρευνας αποτελεί και το γεγονός ότι 8 στους 10 ερωτηθέντες θεωρούν ότι η Ελλάδα έχει τις χειρότερες συνθήκες διαβίωσης για τα άτομα με αναπηρία στην Ε.Ε. Παρ' όλα

αυτά αισιοδοξία προκαλεί ότι ακριβώς το ίδιο ποσοστό βλέπει βελτίωση στη χώρα μας κατά την τελευταία δεκαετία, ενώ 9 στους 10 συμφωνούν ότι τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία χρήζουν της καλύτερης δυνατής προστασίας από την ελληνική Πολιτεία.

Σε επίπεδο συναισθημάτων απέναντι στα άτομα με αναπηρία, το 31,4% υποστηρίζει ότι τα άτομα με αναπηρία τόσο τοπικά όσο και σε εθνικό επίπεδο (ποσοστό 53,5%) αντιμετωπίζονται με συμπόνια ως επί το πλείστον από τους υπόλοιπους συμπολίτες τους, ενώ ακολουθεί ένα ποσοστό της τάξης του 22,4% που απαντά ότι βλέπει τα άτομα με αναπηρία με προκατάληψη. Χαρακτηριστικό είναι ότι μόλις το 9,1% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι αντιμετωπίζει τα άτομα με ανα-

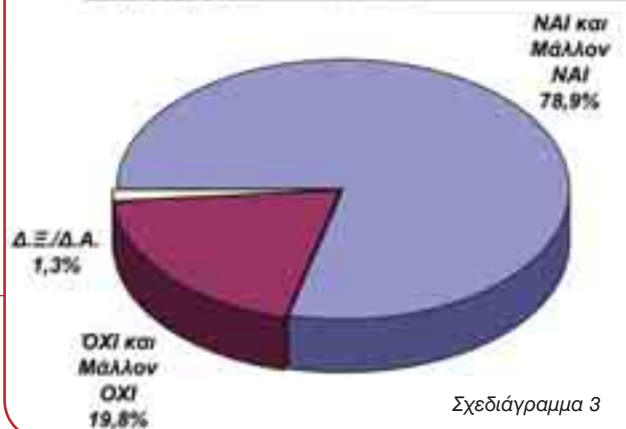
Αποψη για το ποιες είναι οι συνθήκες ζωής των ατόμων με αναπηρία στη χώρα μας σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ε.Ε.

Σχεδιάγραμμα 2

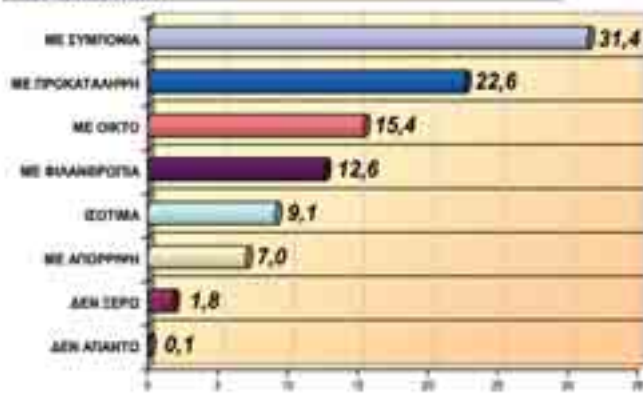
ναστών (από 46,3% σε 50,3% αρνητικές απαντήσεις) και των ομοφυλοφίλων (από

Αποψη για το αν υπάρχει πρόοδος στα ζητήματα αναπηρίας στη χώρα μας την τελευταία δεκαετία.

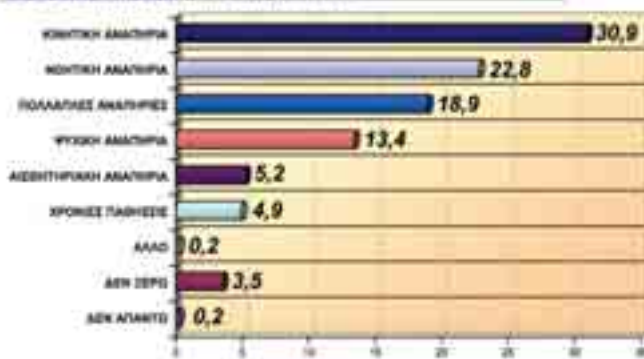
Σχεδιάγραμμα 3

Άποψη για το πως αντιμετωπίζονται τα ΑμεΑ από την Ελληνική κοινωνία

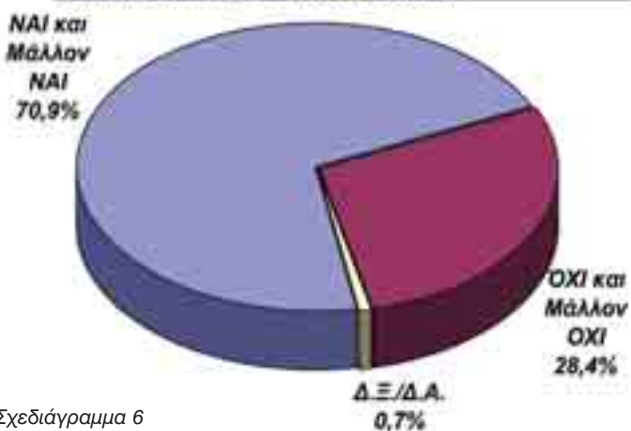
Σχεδιάγραμμα 4

Άποψη για το ποιες κατηγορίες αναπηρίας αντιμετωπίζουν τα σοβαρότερα προβλήματα στην Ελλάδα

Σχεδιάγραμμα 5

Άποψη για το αν άλλαξε η άποψη για τις δυνατότητες ικανότητες των ΑμεΑ με τη συναναστροφή

Σχεδιάγραμμα 6

πηνία ισότιμα με τους υπόλοιπους συμπολίτες τους.

- Τα προβλήματα των ατόμων ανά κατηγορία αναπηρίας και ανά ομάδα πληθυσμού

Ανάμεσα σε όλες τις κατηγορίες αναπηρίας, σύμφωνα με τους ερωτηθέντες, στην πλέον δυσχερή θέση, με τα περισσότερα προβλήματα βρίσκεται η κινητική αναπηρία, συγκεντρώνοντας ποσοστό 30,9% επί των απαντήσεων, ακολουθεί με ποσοστό 22,8% η νοητική αναπηρία και οι πολλαπλές αναπηρίες με 18,9%.

Επιπλέον, σημαντικό είναι και το γεγονός ότι το 46,8% των ερωτηθέντων θεωρούν ότι οι γυναίκες με αναπηρία αντιμετωπίζουν περισσότερα προβλήματα και υφίστανται περισσότερες διακρίσεις από ότι οι άντρες με αναπηρία. Κατ' αντιστοιχία, το 34,8% θεωρεί ότι οι Έλληνες μουσουλμάνοι με αναπηρία έχουν περισσότερα προβλήματα απ' ότι οι Έλληνες ορθόδοξοι με αναπηρία, το 46,6% θεωρεί ότι οι μετανάστες με αναπηρία έχουν περισσότερα προβλήματα απ' ότι οι γηγενείς με αναπηρία, το 31,7% θεωρεί ότι οι παλιννοστούντες με αναπηρία έχουν περισσότερα προβλήματα απ' ότι οι γηγενείς με αναπηρία και το 44,6% θεωρεί ότι οι ομοφυλόφιλοι με αναπηρία έχουν περισσότερα προβλήματα απ' ότι οι ετερόφυλοι με αναπηρία.

- Κοινωνική συναναστροφή και διαπροσωπικές σχέσεις

Όσον αφορά στις κοινωνικές και διαπροσωπικές σχέσεις, το 77% απάντησε ότι έχει συναναστραφεί άτομο με αναπηρία, ενώ το 70,9% αυτών δήλωσε ότι μετά την επαφή που είχαν, άλλαξε η

άποψη τους για τις ικανότητες των ατόμων με αναπηρία. Επίσης, το 83,4% των ανθρώπων που απάντησαν στην έρευνα, δηλώνει ότι δεν λειτουργεί αποτρεπτικά για τις κοινωνικές τους επαφές το γεγονός ότι κάποιος είναι άτομο με αναπηρία.

Τα ποσοστά αυτά επιβεβαιώνουν το συμπέρασμα ότι τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζονται ως μια ενιαία ομάδα της οποίας τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά δεν επηρεάζουν τις συμπεριφορές της ελληνικής κοινωνίας. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι στην ανάλυση που γίνεται για τις ειδικές πληθυσμιακές ομάδες, το ποσοστό, για παράδειγμα, των ερωτώμενων που δηλώνουν ότι θα είχαν πρόβλημα να συναναστραφούν μια γυναίκα με αναπηρία είναι σχεδόν ίδιο με το ποσοστό που αφορά τις υπόλοιπες κατηγορίες, δηλαδή τους μετανάστες, τους παλιννοστούντες ή τους ομοφυλόφιλους με αναπηρία.

Συμπερασματικά, τα στοιχεία οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα άτομα με αναπηρία δεν υφίστανται πολλαπλή διάκριση κατά τους ερωτηθέντες, καθώς το ποσοστό όσων θεωρούν την αναπηρία ως ανασταλτικό παράγοντα κοινωνικοποίησης δεν μεταβάλλεται ανά κατηγορία ατόμων με αναπηρία, αλλά παραμένει παντού σχεδόν το ίδιο. Με άλλα λόγια, τα άτομα με αναπηρία υφίστανται διάκριση λόγω της αναπηρίας και όχι άλλων κοινωνικών ή δημογραφικών χαρακτηριστικών.

Συμπερασματικά, τα στοιχεία οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα άτομα με αναπηρία δεν υφίστανται πολλαπλή διάκριση κατά τους ερωτηθέντες, καθώς το ποσοστό όσων θεωρούν την αναπηρία ως ανασταλτικό παράγοντα κοινωνικοποίησης δεν μεταβάλλεται ανά κατηγορία ατόμων με αναπηρία, αλλά παραμένει παντού σχεδόν το ίδιο. Με άλλα λόγια, τα άτομα με αναπηρία υφίστανται διάκριση λόγω της αναπηρίας και όχι άλλων κοινωνικών ή δημογραφικών χαρακτηριστικών.

• Προβλήματα πρόσβασης

Για τα ζητήματα προσβασιμότητας, 9 στους 10 θεωρούν υπερβολικά δύσκολη την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, ενώ ακολουθεί στη δεύτερη θέση η προσβασιμότητα και η κίνηση μέσα σε μια πόλη, την οποία κρίνει εξίσου δύσκολη το 85,2% των ερωτηθέντων καθώς και η πρόσβαση στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς που συγκεντρώνει ποσοστό 82,5% επί των απαντήσεων. Αντίστοιχα, μικρότερος θεωρείται ο βαθμός δυσκολίας πρόσβασης στην εκπαίδευση, στις υπηρεσίες υγείας πρόνοιας και στα κέντρα λήψης αποφάσεων (70%).

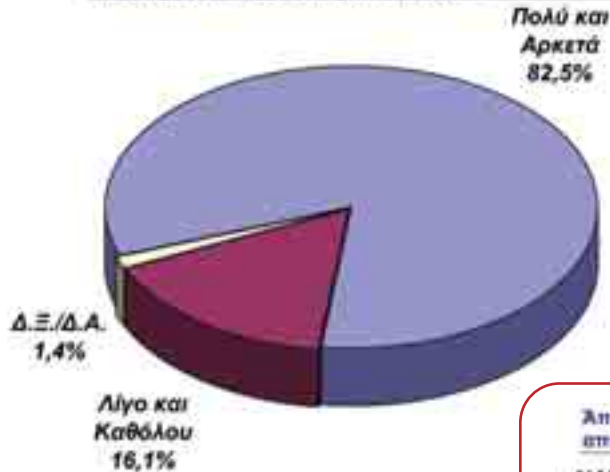
Αναλύοντας τις προηγούμενες κοινωνικές στάσεις με βάση τις ειδικές πληθυσμιακές ομάδες ΑμεΑ, παρατηρούμε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις, η ομάδα, που σύμφωνα πάντα με την άποψη της κοινής γνώμης αντιμετωπίζει μεγαλύτερο πρόβλημα προσβασιμότητας είναι οι μετανάστες ΑμεΑ.

Στην συγκεκριμένη ερώτηση, παρατηρούμε

Αποψη για το πόσο δύσκολη είναι για κάποιον ΑμεΑ η πρόσβαση στα μέσα μαζικής μεταφοράς

Σχεδιάγραμμα 9

ότι είναι μεγάλο το ποσοστό των ανθρώπων που δεν μπόρεσαν να απαντήσουν και δήλωσαν ότι δεν ξέρουν. Αυτό συμβαίνει γιατί ένα μεγάλο ποσοστό θεωρεί ότι για όλες τις εξεταζόμενες ομάδες ΑμεΑ ο βαθμός δυσκολίας σχετικά με την πρόσβαση είναι ο ίδιος και ως εκ τούτου δεν μπορούν να διακρίνουν και ξεχωρίσουν μια κατηγορία.

Πρέπει όμως να επισημάνουμε ότι είναι διαφορετικός ο βαθμός έντασης που αφορά στις περιπτώσεις της πρόσβασης στα ΜΜΜ και στη κίνηση στην πόλη και στις περιπτώσεις που αφορούν την εκπαίδευση και την απασχόληση.

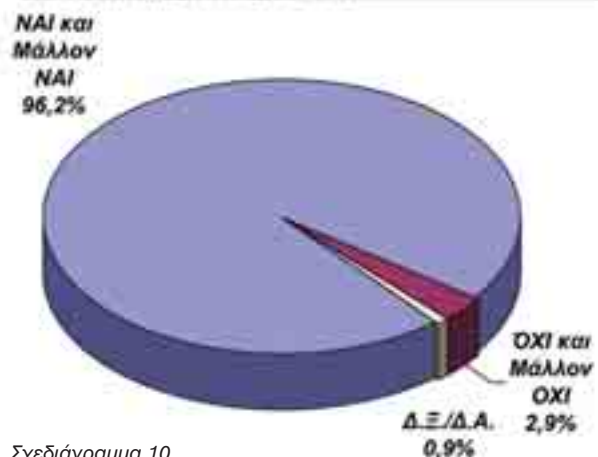
Εννιά στους δέκα ερωτώμενους δηλώνει ότι σε περίπτωση που ήταν εργοδότης θα προσλάμβανε μια γυναίκα ΑμεΑ.

Οκτώ στους δέκα στην ίδια περίπτωση θα προσλάμβαναν σαν υπάλληλο στην επιχείρησή τους έναν μουσουλμάνο, έναν παλιννοσούντα ή ένα μετανάστη ΑμεΑ.

Το ποσοστό αυτό μειώνεται (74,7%) όταν η ερώτηση αφορά κάποιον ομοφυλόφιλο ΑμεΑ.

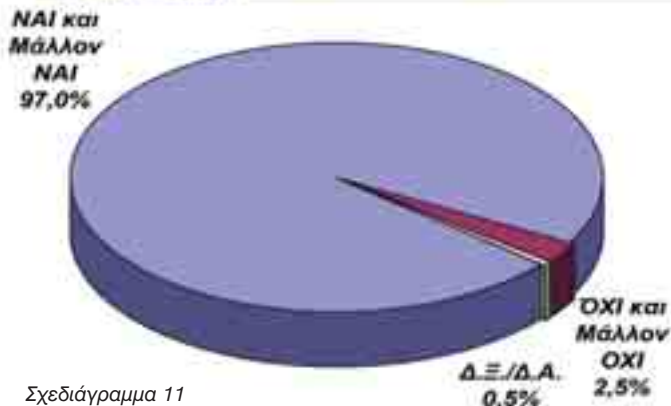
Το 92,6% θεωρεί ότι τα άτομα με αναπηρία πρέπει να συμμετέχουν στα κέντρα λήψης αποφάσεων της πολιτείας, τη στιγμή που το 60% των ερωτώ-

Αποψη για το αν πρέπει να συμμετέχουν στα κέντρα λήψης αποφάσεων της πολιτείας οι ΑμεΑ

Σχεδιάγραμμα 10

Αποψη για το αν το κράτος πρέπει να αυξήσει τις δαπάνες για την ενίσχυση των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους

Σχεδιάγραμμα 11

Αποψη για το αν το κράτος πρέπει να θεσπίσει νομοθεσία που να καταπολεμά τις όποιες διακρίσεις που υφίστανται τα άτομα με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ζωής τους

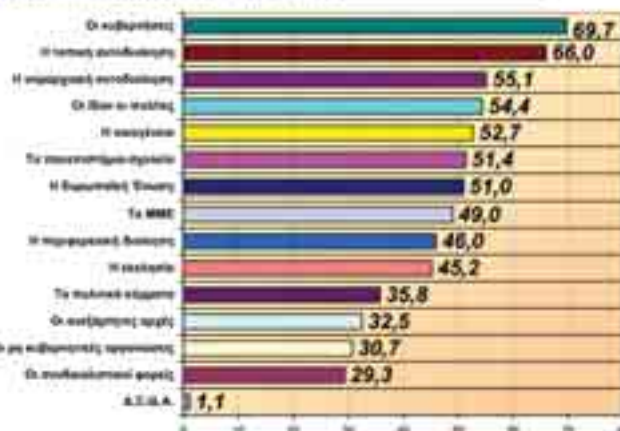
Σχεδιάγραμμα 12

μενων δηλώνει ότι το κράτος δεν λειτουργεί αποτελεσματικά για την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία. Παράλληλα το 97% των κατοίκων της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης πιστεύει ότι το κράτος πρέπει να αυξήσει τις δαπάνες για την ενίσχυση των ατόμων με αναπηρία και ταυτόχρονα να θεσπίσει νομοθεσία που να καταπολεμά όλες τις διακρίσεις.

Τέλος, σημαντικός θεωρείται ο ρόλος των ΜΜΕ, αφού 6 στους 10 ερωτηθέντες τα αναφέρουν ως τη βασική πηγή ενημέρωσης, ενώ μόλις 12,8% γνωρίζει τις δράσεις των σωματείων ατόμων με αναπηρία.

Θ.Α.

Αποψη για τον ποιοί θεσμικοί φορείς μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην άρση των κοινωνικών αποκλεισμών και στην εμπέδωση της ισότητας για όλους

Σχεδιάγραμμα 13

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. στη

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Ολοκληρώθηκαν με μεγάλη επιτυχία οι εργασίες του Καταστατικού Συνεδρίου της Ε.Σ.Α.μεΑ. που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 2 Φεβρουαρίου 2008. Στο Συνέδριο συμμετείχαν πάνω από 400 σύνεδροι, εκπροσωπώντας τόσο όλες τις κατηγορίες αναπηρίας όσο και τους γονείς και νόμιμους κηδεμόνες των ατόμων με αναπηρία από κάθε γωνία της χώρας. Αντικείμενο των εργασιών του Συνεδρίου ήταν η τροποποίηση / συμπλήρωση άρθρων του ισχύοντος Καταστατικού της Συνομοσπονδίας με διττό σκοπό: α) τη δημιουργία ενός πιο «ανοικτού», πιο λειτουργικού και πιο συμμετοχικού αναπηρικού κινήματος και β) την ενσωμάτωση σε αυτό και παράλληλα την προώθηση της δικαιωματικής προσέγγισης της αναπηρίας.

Οι τροποποιήσεις/συμπληρώσεις, που ψηφίστηκαν σχεδόν ομοφώνως από το σύνολο των παρόντων Συνέδρων, ενσωματώνουν την εμπειρία που έχει αποκομίσει το Εθνικό Αναπηρικό Κίνημα από τη συνεργασία του με άλλες Ευρωπαϊκές και Διεθνείς Οργανώσεις Ατόμων με Αναπηρία μέσω της συμμετοχής του στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία. Επιπρόσθετα, στο νέο καταστατικό ενσωματώνονται όλες οι ευρωπαϊκές και διεθνείς εξελίξεις στο χώρο της αναπηρίας, αναφέρονται όλοι οι

τομείς στους οποίους απαιτούνται παρεμβάσεις σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, προσδιορίζοντας παράλληλα και το πλαίσιο των νέων αγώνων και διεκδικήσεων του Αναπηρικού Κινήματος της χώρας.

Μέσω του αναμορφωμένου Καταστατικού της Ε.Σ.Α.μεΑ., το Εθνικό Αναπηρικό Κίνημα εισέρχεται σε μια νέα εποχή, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην εκπροσώπηση σε αυτό των ιδιαίτερα ευάλωτων ομάδων ατόμων με αναπηρία, καθώς επίσης και του συνόλου των Περιφερειών της χώρας.

Η δημιουργία ενός πιο «ανοικτού», πιο λειτουργικού και πιο συμμετοχικού αναπηρικού κινήματος επιτυγχάνεται μέσω των εξής τροποποιήσεων:

- της αύξησης του αριθμού των μελών της Εκτελεστικής Γραμματείας της Συνομοσπονδίας από 11 σε 15 άτομα.
- της αύξησης του αριθμού των μελών του Γενικού Συμβουλίου της Συνομοσπονδίας από 33 σε 49 άτομα.
- της συμπερίληψης στο Γενικό Συμβούλιο της Συνομοσπονδίας μελών και από τις 13 Περιφέρειες της χώρας.
- της συμπερίληψης στα Καταστατικά Όργανα της Συνομοσπονδίας ενός νέου Οργάνου, της Εθνικής

Συνδιάσκεψης, που θα συνέρχεται ενδιάμεσα των δύο Τακτικών Εκλογοαπολογιστικών Συνεδρίων και η οποία θα συζητά και θα αποφασίζει τη δράση του αναπηρικού κινήματος, καθώς και θέματα προγραμματισμού ενεργειών του χώρου κ.λ.π.

- της σύστασης στους κόλπους της Συνομοσπονδίας τριών (3) νέων Επιτροπών: της Επιτροπής Γυναικών με Αναπηρία και Μπτέρων Ατόμων με Αναπηρία, της Επιτροπής Αυτο - έκφρασης (για τα άτομα με βαριά αναπηρία) και της Επιτροπής Νέων με Αναπηρία.

Η δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας διατρέχει όλους τους σκοπούς της Συνομοσπονδίας, με ξεκάθαρη όμως αναφορά σε αυτήν στην παρ. 2. του Άρθρου 2 «Σκοποί», σύμφωνα με την οποία: «*Η προώθηση, η διάδοση και η εμπέδωση στην ελληνική κοινωνία και Πολιτεία και στους θεσμούς αυτής του νομικού, κοινωνικού και πολιτικού πολιτισμού που αναγνωρίζει ότι η αναπηρία είναι υπόθεση ανθρωπίνων δικαιωμάτων*».

Για τη μέγιστη δυνατή προώθηση της δικαιωματικής προσέγγισης, επίσης έχουν συμπεριληφθεί και οι εξής σκοποί:

- η οργάνωση συστηματικών εκστρατειών ενημέρωσης της

ελληνικής κοινωνίας και Πολιτείας για τα θέματα των ατόμων με αναπηρία, για την προώθηση της αρχής ότι η αναπηρία είναι μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας, για την εμπέδωση στη συνείδηση των πολιτών ότι η αναπηρία είναι υπόθεση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για τη δημιουργία θετικών στάσεων των πολιτών απέναντι σε αυτά τα θέματα.

- η ανάληψη πρωτοβουλιών και η διεξαγωγή αγώνων προκειμένου να αναγνωρισθεί το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην αυτοδιάθεση, στην πλήρη συμμετοχή τους στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας και στην προώθηση της πλήρους χειραφέτησης αυτών.
- η υλοποίηση της Διεθνούς Σύμβασης του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία από κοινού με το προαιρετικό πρωτόκολλο.
- η θέσπιση από την ελληνική Πολιτεία συνταγματικών και νομοθετικών διατάξεων με τις οποίες κατοχυρώνονται στην πράξη, αλλά και ουσιαστικά, τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους και η συνακόλουθη εκπόνηση μέτρων και πολιτικών από την ελληνική Πολιτεία που άρουν τα κοινωνικά, τα νομικά, τα αρχιτεκτονικά και γενικότερα όλα τα εμπόδια και τις διακρίσεις που εγκλωβίζουν τα άτομα με αναπηρία σε κατάσταση κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού.
- η προάσπιση με κάθε νόμιμο μέσο των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των ατόμων με αναπηρία, καθώς επίσης και των οικογενειών τους, ιδιαίτερα δε των πλέον ευάλωτων ατόμων με αναπηρία, μεταξύ των οποίων είναι οι Νέοι με Αναπηρία, οι

Γυναίκες με Αναπηρία, οι Μητέρες των Ατόμων με Βαριά Αναπηρία, τα Άτομα με Βαριά Αναπηρία, καθώς επίσης και οι Μετανάστες με Αναπηρία.

- η συμπαράσταση από την Ε.Σ.Α.μεΑ. με κάθε νόμιμο και πρόσφορο μέσο των Οργανώσεων μελών της και των φορέων μελών αυτών (νομικών προσώπων) ενώπιον κάθε διοικητικής ή δικαστικής αρχής ή οργάνου καθώς και των ίδιων των ατόμων με αναπηρία (φυσικά πρόσωπα) σε οιαδήποτε περίπτωση παραβίασης των ανθρωπίνων και συνταγματικών δικαιωμάτων τους, διασφαλίζοντας μεταξύ άλλων και την τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης λόγω αναπηρίας σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής.

Επιπρόσθετα, οι τομεακές παρεμβάσεις που αποτελούν προτεραιότητα του Εθνικού Αναπηρικού Κινήματος, όπως αυτές αναφέρονται στους νέους σκοπούς του Καταστατικού, αφορούν:

- στη θέσπιση και υλοποίηση δημόσιων πολιτικών προώθησης της πλήρους συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στο εκπαιδευτικό σύστημα, σε όλες τις βαθμίδες αυτού, στην επαγγελματική ζωή και σε όλες τις ανθρωπίνες δραστηριότητες.
- στη συνεχή προσπάθεια για τη θέσπιση νομοθεσίας, μέτρων και πολιτικών που διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στον κόσμο της εργασίας, διότι για την Ε.Σ.Α.μεΑ. η ανεργία είναι η σκληρότερη μορφή κοινωνικής αναπηρίας. Παράλληλα, μέσω αυτού του σκοπού, προωθούνται ειδικά μέτρα και πολιτικές - όπως υπο-

στηριζόμενη απασχόληση, προστατευμένη απασχόληση - για τις πλέον ευάλωτες ομάδες των ατόμων με αναπηρία - ειδικά οικονομικά, φορολογικά, ασφαλιστικά κίνητρα κ.α., ενώ παράλληλα προωθείται τόσο η εκπόνηση και εφαρμογή από την ελληνική Πολιτεία μιας Εθνικής Στρατηγικής για την Επαγγελματική Κατάρτιση και Απασχόληση των Ατόμων με Αναπηρία, όσο και η ενεργή συμμετοχή και υποστήριξη των Κοινωνικών Εταίρων, ιδιαίτερα δε των Οργανώσεων των Εργαζομένων.

- στη θέσπιση νόμων και στην εκπόνηση μέτρων και πολιτικών που να διασφαλίζουν το δημόσιο χαρακτήρα του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Προστασίας της χώρας και στην εφαρμογή συγκεκριμένων και στοχευόμενων μέτρων υποστήριξης των ατόμων με αναπηρία στον Τομέα των Παροχών και των Συντάξεων από το Δημόσιο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης.
- στη διασφάλιση του δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα του Εθνικού Συστήματος Υγείας και στη συνεχή προσπάθεια για τη βελτίωση των Υπηρεσιών αυτού για όλα τα άτομα με αναπηρία και ειδικότερα για τα άτομα με χρόνιες παθήσεις που είναι συχνοί χρήστες των Υπηρεσιών Υγείας. Μέσω αυτού του σκοπού επίσης προωθείται η ίδρυση και ανάπτυξη, στο πλαίσιο του Δημόσιου Εθνικού Συστήματος Υγείας, δομών, υπηρεσιών και Κέντρων Αποκατάστασης, εξειδικευμένων για κάθε κατηγορία αναπηρίας, η ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση αυτών των Υπηρεσιών - με την επαρκή στελέχωσή τους με εξειδικευμένο προσωπικό και την απόκτηση

εξοπλισμού σύγχρονης τεχνολογίας - και η διαρκής διεύρυνση των παροχών στον Τομέα της Υγείας είτε από το Ε.Σ.Υ. είτε από τα Ασφαλιστικά Ταμεία.

- στη διάδοση του θεσμού της ανώνυμης και μη ανταποδοτικής εθελοντικής αιμοδοσίας και της δωρεάς οργάνων και ιστών σώματος, στην ανάλογη ενημέρωση του κοινού ως προς αυτά, στη συνεχή βελτίωση της έρευνας και μελέτης για την πρόληψη των κληρονομικών ασθενειών και άλλων χρόνιων παθήσεων και στη συνεχή διαπαιδαγώγηση των πολιτών αναφορικά με την πρόληψη των ατυχημάτων. Επίσης, προωθείται η διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα, στο πλαίσιο του Δημόσιου Εθνικού Συστήματος Υγείας, των υπηρεσιών αιμοδοσίας και δωρεάς οργάνων και ιστών σώματος και των Κέντρων Μεταμοσχεύσεων.
- Στην καταπολέμηση και εξάλειψη της ιδρυματοποίησης και του ιδρυματισμού των ατόμων με αναπηρία, στη θέσπιση δομών διαβίωσης στην κοινότητα, στην προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσής τους και στην ίδρυση και λειτουργία δομών προστατευμένης διαβίωσης για τα άτομα με αναπηρία που την έχουν ανάγκη. Επίσης προωθείται, η θέσπιση από την ελληνική Πολιτεία δημοσίων πολιτικών και η παροχή δημόσιων χρηματοδοτήσεων για τη συγκρότηση και λειτουργία των ανωτέρω δομών, η διασφάλιση του δημόσιου χαρακτήρα του Τομέα της Πρόνοιας στη χώρα, η βελτίωση και ανάπτυξή του, η παροχή από τους φορείς που υπάγονται σε αυτών υψηλής ποιότητας υπηρεσιών στήριξης, κοινωνικής προστασίας και ένταξης και η σταθερή και επαρκής

χρηματοδότηση του Δημόσιου Τομέα Πρόνοιας από τον κρατικό προϋπολογισμό και από άλλες πηγές δημόσιας χρηματοδότησης για την εύρυθμη λειτουργία του και για τη διαρκή βελτίωση, ανάπτυξη και επέκτασή του.

- στην προώθηση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στα πολιτιστικά δρώμενα της χώρας, στην ανάπτυξη και υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων και στην άρση με κάθε μέσο των εμποδίων για ελεύθερη και ανεμπόδιστη συμμετοχή αυτών στην πολιτιστική ζωή της χώρας.

Τέλος, μέσω των νέων σκοπών του Καταστατικού προωθείται:

- η συμμετοχή εκπροσώπων της Συνομοσπονδίας και των Οργανώσεων μελών της σε όλα τα κέντρα λήψης αποφάσεων της χώρας, δημόσια ή ιδιωτικά, που αφορούν άμεσα ή έμμεσα στα άτομα με αναπηρία.
- η ένταξη της διάστασης της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές που εκπονούνται και εφαρμόζονται από την ελληνική Πολιτεία σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
- η προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον, στα μέσα μαζικής μεταφοράς - χερσαία, εναέρια και διαθαλάσσια - στην Κοινωνία της Πληροφορίας, στο διαδίκτυο κ.λ.π.
- η επιστημονική έρευνα και μελέτη σχετικά με τα θέματα των ατόμων με αναπηρία
- η εκπόνηση και εφαρμογή για τα άτομα με αναπηρία προγραμμάτων κοινωνικής ένταξης, ψυχαγωγίας, ελεύθερου χρόνου, πολιτισμού και μαζικού αθλητισμού.
- η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων για τα άτομα με ανα-

πηρία τα οποία μεταξύ των άλλων μπορούν να αφορούν στη δια βίου μάθηση, στην επιμόρφωση, στην κατάρτιση, στην ενημέρωση - ευαισθητοποίηση, στην εκπόνηση ερευνών και μελετών.

- η ενδυνάμωση των Αναπηρικών Κινημάτων στη Βαλκανική Χερσόνησο, στη Μεσόγειο, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε ολόκληρη την Ευρώπη και διεθνώς καθώς και η συνεργασία με τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, αλλά κυρίως με τις Οργανώσεις των Κοινωνικών Εταίρων.
- η ανάπτυξη ισχυρών δεσμών με την Κυπριακή Συνομοσπονδία Οργανώσεων Αναπήρων προς όφελος των ατόμων με αναπηρία στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

Αναμφίβολα με τις αποφάσεις που λήφθηκαν στο Καταστατικό Συνέδριο το αναπηρικό κίνημα της χώρας και η Ε.Σ.Α.μεΑ, ως συλλογικός εκφραστής της συνισταμένης του, εισέρχονται σε μία νέα εποχή. Χωρίς εκπώσεις και περιορισμούς ο αγώνας θα είναι αδιάκοπος προκειμένου να μπορούν τα άτομα με αναπηρία όλων των κατηγοριών, ανεξάρτητα από την αναπηρία τους, να ασκούν ανεμπόδιστα τα δικαιώματά τους ως ισότιμοι πολίτες αυτής της χώρας και να απολαμβάνουν δημόσιες πολιτικές και με την ευθύνη της ελληνικής Πολιτείας οργανωμένες δημόσιες υπηρεσίες. Η φιλανθρωπική προσέγγιση, ο κολακευτικός λαϊκισμός και ο συμπονετικός συντηρητισμός για το αναπηρικό κίνημα της χώρας ανήκουν οριστικά στο παρελθόν. Η αναπηρία ως αναπόσπαστο μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας πρέπει να βρει οριστικά τη θέση της στον κοινωνικό, νομικό και πολιτικό πολιτισμό της χώρας μας.

Θ.Α.

Σπύρος Παπαδόπουλος

“Δεν θα πρέπει να λείπει τίποτα από τα άτομα με αναπηρία”

Σπύρος Παπαδόπουλος. Ένα πρόσωπο οικείο, ένα πρόσωπο αγαπητό που εδώ και πολλά χρόνια μπαίνει στα σπίτια μας από τους τηλεοπτικούς μας δέκτες χαρίζοντάς μας γέλιο, αξέχαστες μουσικές στιγμές αλλά και πολύτιμη γνώση. Φέτος, από τη σκηνή του Θεάτρου Άνεσις μας αφηγείται την ιστορία του «Άνθους της Ανατολής», όπως την έγραψε ο Γρηγόριος Ξενόπουλος στο «Φιόρο του Λεβάντε», ένα έργο που το πίστεψε πολύ – και καλά έκανε – ένα έργο που γι’ αυτόν, όπως άλλωστε και το ίδιο το θέατρο, η ίδια η Τέχνη είναι μια διέξοδος, μια ωραία θέα. Κάπου ανάμεσα σε γυρίσματα και την παράσταση, ο Σπύρος Παπαδόπουλος μίλησε στα «Θέματα Αναπηρίας» για τα πρώτα του βήματα, την Τέχνη, τα μέσα και τη συνεργασία του με το Θέατρο Κωφών, που του χάρισε αξέχαστες στιγμές.

Φιόρο του Λεβάντε του Γρηγορίου Ξενόπουλου στο θέατρο Άνεσις. Πείτε μας λίγα λόγια για την παράσταση.

Ο λόγος που διάλεξα αυτό το έργο είναι γιατί το είχα δει πριν από 25 χρόνια – και παραπάνω – στο θέατρο Τέχνης και μου άρεσε πολύ. Μου άρεσε και ο ρόλος και το επέ-

λεξα. Δεν συμφωνούσαν πολλοί ειδικοί και φίλοι μου στο να ανεβάσω το έργο, επειδή θεωρούν τον Ξενόπουλο λίγο ξεπερασμένο. Τώρα όμως τρίβουν τα μάτια τους. Εγώ ήξερα τι έκανα, δεν είπα απλώς ανεβάζω ένα έργο. Με τη δύναμη που έχει ο Ξενόπουλος και αν φροντίσει κανείς να κάνει μια καλή παράσταση, το θέατρο είναι

κάθε μέρα γεμάτο και ο κόσμος παραληρεί. Δεν σημαίνει ότι για να κάνουμε κάτι που να αφορά τον κόσμο πρέπει να είναι οπωσδήποτε μια «μοντερνιά». Υπάρχουν πράγμα αξεπέραστα, αρκεί να σκύψεις σωστά από πάνω τους.

Κοιτάζοντας πίσω στα παιδικά σας χρόνια, τι ήταν αυτό που οδή-

γψε τα βήματά σας στο θεατρικό σανίδι;

Τίποτα. Καμιά σχέση δεν είχα εγώ με αυτά, καμιά επαφή. Όλα έγιναν κατά σύμπτωση, σε ηλικία 20 ετών. Μέχρι τότε δεν είχα καμιά επαφή. Ούτε ποίημα δεν είχα πει στο Δημοτικό.

Και πως προέκυψε η ενασχόλησή σας με την υποκριτική;

Δια αλληπαλλήλων συμπτώσεων. Κάποτε βρέθηκε μια κοπέλα, την πήγα με τη μοτοσικλέτα στη σχολή, μου άρεσε εκεί το περιβάλλον... Μια κοπέλα ήταν πίσω από όλα αυτά.

Τι σημαίνει για εσάς το θέατρο και η τέχνη γενικότερα;

Ό,τι σημαίνει για κάποιον που έχει την υγεία του και τα προς το ζην, μια ωραία θέα. Είναι στο κελί του και του ανοίγουν ένα παράθυρο και βλέπει θάλασσα, δέντρα, πουλιά και ουρανό. Η Τέχνη, αφού εξασφαλίσεις τα προς το ζην και την υγεία σου, είναι το πιο πολύτιμο πράγμα στον κόσμο, το πιο πολύτιμο περιπτώ. Γιατί στην αγορά το θεωρούμε κάτι περιπτώ. Είναι μια τεράστια διέξοδος η Τέχνη.

Είστε ιδιαίτερα πολυπράγμων, γεγονός που αποδεικνύεται και από τα όσα έχετε αναλάβει τη φετινή σεζόν. Πόσο εύκολο είναι να συμβιβάσει κανείς όλες αυτές τις ασχολίες, και το κυριότερο, την τηλεόραση με το θέατρο που απαιτούν διαφορετικού τύπου ενέργεια από έναν ηθοποιό;

Εγώ το κάνω αυτό τουλάχιστον 20 χρόνια. Κατευθείαν μετά το γύρισμα πάω στο θέατρο. Είναι συνή-

θεια. Πραγματικά ρυθμίζεσαι τελείως αλλιώς. Σετάρεις αλλιώς το μηχανήμα, το μυαλό σου. Έχει τελείως διαφορετικό κώδικα το ένα από το άλλο.

Σας κουράζει αυτό;

Εμένα έχει αρχίσει και με κουράζει η τηλεόραση. Μακάρι να είχα χρήματα να μπορώ να ζήσω χωρίς αυτήν και να κάνω μόνο θέατρο. Θα ήταν το ιδανικό. Η τηλεόραση με έχει εξοντώσει, γιατί ασχολούμαι πολλά χρόνια πια. Και καλό είναι να δώσουμε τόπο στους νέους.

Στο παρελθόν έχετε ασχοληθεί με το θέατρο Κωφών. Πως προέκυψε αυτή η συνεργασία και τι γεύση σας άφησε;

Η Νέλλη Καρρά, που ήταν η δασκάλα τους και ουσιαστικά εκείνη που ξεκίνησε το θέατρο, ήταν καθηγήτριά μου στη Δραματική Σχολή. Ήρθε λοιπόν και μου είπε αν είσαι όπως σε θυμάμαι θα μας βοηθήσεις πολύ. Και φαίνεται ότι τελικά ήμουν όπως με θυμόταν και κάναμε πολλά πράγματα με τα παιδιά. Είχα πολύ ωραίες στιγμές με τα παιδιά, αλλά πολύ κακές με τον κόσμο. Εγώ γενικώς θυμώνω πολύ με αυτά τα πράγματα. Δεν πρέπει να λησμονήσω ποτέ την υποδοχή που είχαμε από τον τότε Υπουργό Πολιτισμού Ευάγγελο Βενιζέλο, αλλά και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τον Κωστή Στεφανόπουλο, τους οποίους επισκεφτήκαμε με τα παιδιά. Υπήρχαν άνθρωποι ευγενείς που όντως βοηθούσαν, αλλά και πάρα πολλοί άλλοι, που δεν φταίει φυσικά σε τίποτα αφού λείπει από την Ελλάδα η σωστή ενημέρωση, οι οποίοι έφταναν στο σημείο να μας

ρωτούν, ακόμα και μορφωμένοι άνθρωποι, αν ένας κωφός για παράδειγμα μπορεί να κάνει παιδιά. Η ενημέρωση είναι στο σκοτάδι, υπάρχει μαύρο ακόμα γύρω από την αναπηρία, γεγονός που φέρνει την αναλγησία, την αδιαφορία, το να παρκάρεις στις θέσεις ατόμων με αναπηρία ή κάπου που εμποδίζεις να περάσουν καροτσάκια κι αυτά με θυμώνουν πολύ.

Επηρέασε την αντίληψη σας για την αναπηρία η εμπειρία αυτή;

Δεν ήταν η πρώτη φορά που ασχολήθηκα με τα άτομα με αναπηρία. Τα πρώτα χρόνια όμως που ασχολήθηκα βεβαίως και επηρεάστηκε η προσωπική μου αντίληψη.

Είναι φιλόξενη η χώρα μας για τα άτομα με αναπηρία;

Όχι και είμαι κάθετος σε αυτό. Περιοριζόμαστε να λυπηθούμε, στο να κάνουμε δήθεν το καθήκον μας δύο φορές το χρόνο και να δώσουμε κάτι σε ένα τηλεμαραθώνιο. Αλλά το να θεωρήσουμε ότι ένα άτομο με αναπηρία έχει απόλυτα δικαιώματα όπως κάθε άλλος πολίτης και να το δεχτούμε ως ίσο προς ίσους στη δουλειά μας, στην παρέα μας, στους δρόμους, στην οδική μας συμπεριφορά, αυτό δε συμβαίνει.

Στην εποχή που τα πάντα λειτουργούν βάση του λεγόμενου star - system, του «πακέτου» προσώπων που πρέπει να έχει κάποιος με ιδιαίτερη έμφαση στην εμφάνιση, τι περιθώρια έχει ένας καλλιτέχνης με αναπηρία να εκφραστεί και να διαπρέψει;

Καταρχήν μιλάμε για σόου μπιζ και όχι για Τέχνη. Όλος αυτός ο συρ-

φετός που βγαίνει στα κέντρα και τραγουδάει, εκτός από εξαιρέσεις που πάντα υπάρχουν, δεν είναι Τέχνη, είναι σόου μπιζ και η σόου μπιζ είναι αμείλικτη. Εκτός εάν θεωρήσει κάποια στιγμή η σόου μπιζ ότι ένα άτομο με αναπηρία θα «πουλήσει» και θα φέρει χρήματα. Αλλιώς, ένας καλλιτέχνης με αναπηρία, ο οποίος είναι μουσικός, γράφει μουσική, είναι συγγραφέας, δουλεύει μόνος του δηλαδή, μπορεί ασφαλώς να έχει επιτυχία. Δεν χρειάζεται όμως να έχεις αναπηρία για να βρεις εμπόδια σε αυτό το χώρο. Οι νέοι άνθρωποι που δεν έχουν «ιδιαίτερα προσόντα», δηλαδή τους κοιλιακούς και την ομορφιά από τη φύση, τα ίδια ζόρια τραβάνε.

Αρκετά συχνό φαινόμενο στο διεθνή κινηματογράφο, αλλά και στο θέατρο είναι μη ανάπηροι ηθοποιοί να ενσαρκώνουν ρόλους αναπήρων. Γιατί πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό, τη στιγμή που τα ίδια τα άτομα με αναπηρία θα μπορούσαν να ενσαρκώσουν τους ρόλους αυτούς; Μήπως τελικά είναι πιο αποδεκτή η αναπαράσταση της αναπηρίας, από την αναπηρία αυτή καθαυτή;

Δεν γνωρίζω τι συμβαίνει στο διεθνή κινηματογράφο. Στην Ελλάδα πάντως δεν είναι ότι έχουμε και χιλιάδες ηθοποιούς με αναπηρία. Εμείς που είμαστε μέσα στα πράγματα γνωρίζουμε μόνο δυο – τρεις. Εγώ νομίζω ότι λείπει το πλαίσιο για να μπορέσουν να λειτουργήσουν καλλιτέχνες με αναπηρία, με την έννοια ότι πήρες μια φορά έναν ηθοποιό με αναπηρία να παίξει. Σώθηκε; Πότε θα ξαναπαίξει; Θα πρέπει να ξαναβρεθεί έργο με αντίστοιχο ρόλο, που μπορεί να μην ξαναγίνει και ποτέ. Πρέπει να υπάρχει ένα πλέγμα γενικά, δηλ. να ενθαρρύνονται αυτές οι προσπάθειες από το Υπουργείο Πολιτισμού, να πέφτουν χρήματα για τέτοιες πρωτοβουλίες όπως ακριβώς γίνεται – ευτυχώς - για τον αθλητισμό, να γίνει και για την Τέχνη. Δηλαδή οποιαδήποτε στιγμή τα άτομα με αναπηρία θεωρήσουν ότι θέλουν να κάνουν κάτι γύρω από την Τέχνη, θα πρέπει να είναι το κράτος δίπλα τους, γιατί πραγματικά είναι μια σοβαρή διέξοδος γι' αυτούς. Δεν θα πρέπει να τους λείπει τίποτα.

Θα ενσαρκώνετε ποτέ κάποιο τέτοιο ρόλο;

ένα άτομο με αναπηρία έχει απόλυτα δικαιώματα

Ναι, γιατί όχι.

Πιστεύετε ότι η τέχνη με τον παιδευτικό της χαρακτήρα από τη μία και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης από την άλλη που διαμορφώνουν συνειδήσεις, μπορούν να συμβάλλουν στην άρση στερεοτύπων; Με ποιο τρόπο θα μπορούσε να επιτευχθεί αυτός ο στόχος;

Κυρίως τα μέσα θα μπορούσαν. Αυτή η επέλαση της τηλεόρασης πάνω στον κοινωνικό ιστό έχει επιφέρει μεγάλες αλλοιώσεις. Πλέον οι χιλιάδες του κόσμου ανά τον πλανήτη, όχι μόνο στην Ελλάδα, δεν θεωρούν έγκυρο κάτι αν δεν το έχουν δει στην τηλεόραση. Η τηλεόραση πλέον είναι ένας γίγαντας, που αν είναι καλός δεν σε πατάει και αν είναι κακός σε διαλύει. Αλλά και ο καλός, ο αγαθός γίγαντας, μπορεί να σε πατήσει κατά λάθος και πάλι να έχει τα ίδια αποτελέσματα. Η δύναμή της πάνω στην ανθρώπινη συνείδηση είναι τρομερή. Από την άλλη υπάρχει ένστικτο στον κόσμο. Αν κάνεις κάτι που δεν το πιστεύεις σε καταλαβαίνουν. Θα πρέπει η τηλεόραση να κάνει πράγματα, όχι όμως για φιλανθρωπία, μια – δυο φορές το χρόνο. Πρέπει πραγματικά να το πιστέψουν και να κάνουν μια σοβαρή εκστρατεία, η οποία να κρατήσει τα επόμενα δυο χρόνια, με σκοπό να ενημερώσουν τον κόσμο για το τι σημαίνει άνθρωπος με αναπηρία, άνθρωπος που χρήζει ιδιαίτερης ματιάς και ενός άλλου σεβασμού. Και να εξηγήσουν: «Κύριε ηλίθιε που πας και παρκάρεις στη θέση ενός ατόμου με αναπηρία; Μέχρι σήμερα ήσουν καλά, αύριο μπορεί να βρεθείς κι εσύ σε αυτή τη θέση. Θα ήθελες να σου φερθούν έτσι;». Αυτό δεν γίνεται με λόγια, αλλά με πολύ ωραία σποτάκια, με ωραία σεναριάκια που να έχουν και την πλάκα τους, γιατί ξέρετε το κήρυγμα δεν περνάει εύκολα στον κόσμο. Αν ασχοληθείς υπάρχουν πράγματα να κάνεις που μπορεί να είναι και αποτελεσματικά. Η τηλεόραση έχει τεράστια δύναμη αλλά έχει αλλού το μυαλό της... αν έχει μυαλό.

Ένα μήνυμα για τους αναγνώστες μας;

Να είναι καλά. Να κοιτάνε την υγεία τους και το μέτρο. Μέτρον άριστον.

Συνέντευξη: Άννα Θεωνά

Πανελλήνιος Σύλλογος Παραπληγικών

Μια από τις πλέον ευπαθείς κατηγορίες των ατόμων με αναπηρία, που γίνονται συχνότερα βορά στα τηλεοπτικά παράθυρα, τα ρεπορτάζ και τις ειδησεογραφικές εκπομπές είναι τα άτομα με κινητική αναπηρία. Μια κατηγορία αναπηρίας καθ' όλα αποκλεισμένη, αφού οι χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου βιώνουν το αφιλόξενο περιβάλλον της χώρας μας εντονότερα ίσως από κάθε άλλο άτομο με αναπηρία.

Μια καθημερινότητα που μοιάζει Γολγοθάς και επιβάλλει

στο άτομο με κινητική αναπηρία να ζει εξαρτώμενο από κάποιο άλλο πρόσωπο, με τα πενιχρά επιδόματα να μην επαρκούν για την κάλυψη ακόμα και των καθημερινών εξόδων που προκύπτουν από την ίδια την αναπηρία, τα άτομα με κινητική αναπηρία καταλήγουν τις περισσότερες φορές να ζουν έγκλειστα στους τέσσερις τοίχους ενός σπιτιού, περιμένοντας καρτερικά να φτάσει κάποτε η Ελλάδα το επίπεδο άλλων ευρωπαϊκών χωρών, που αναγνωρίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των κινητικά αναπήρων και φροντίζουν για την ανεξαρτησία τους και την ελεύθερη και ανεμπόδιστη συμμετοχή τους στα κοινωνικά, πολιτιστικά και επαγγελματικά δρώ-

μενα.

Στο σκοπό αυτό είναι ταγμένος από το 1977, έτος ίδρυσής του, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Παραπληγικών (ΠΑΣΠΑ), που αποτελεί και τον εκφραστή των παραπληγικών – τετραπληγικών και βαριά κινητικά αναπήρων σε όλη την Ελλάδα.

Πρόκειται για τον πρώτο Σύλλογο που ιδρύθηκε στη χώρα μας που αγωνίζεται για την κοινωνική ένταξη των ατόμων με βαριές κινητικές αναπηρίες, την

αποδοχή τους από την κοινωνία και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους. Σήμερα διατηρεί τέσσερα παραρτήματα στη Μακεδονία – Θράκη με έδρα τη Θεσσαλονίκη, στην Αχαΐα με έδρα την Πάτρα, στη ΒΑ Πελοπόννησο με έδρα το Άργος και την Ανατολική Στερεά Ελλάδα με έδρα τη Λαμία.

Η δράση του είναι πολύ μεγάλη, τόσο στη διεκδίκηση ίσων ευκαιριών για τα άτομα με κινητική αναπηρία, με μακροχρόνιους αγώνες που επέφεραν την ψήφιση σχετικών νομοσχεδίων, όσο και στην προσπάθεια προβολής

των θεμάτων που αφορούν τα μέλη του, με το σωστό πάντα τρόπο. Σε αυτή την κατεύθυνση και στην ορθή ενημέρωση της κοινής γνώμης συμβάλλει τα μέγιστα και το ειδικό διμηνιαίο περιοδικό που εκδίδει, με τίτλο «Ορίζοντας των Παραπληγικών», που αποστέλλεται σε μέλη και συνεργάτες του ΠΑΣΠΑ.

Η χορήγηση επιδόματος παραπληγίας – τετραπληγίας, η ατελής επιχορήγηση επιβατικού αυτοκινήτου, η πρόσληψη κινητικά αναπήρων στο Δημόσιο, η πλήρης σύνταξη μετά από 15 χρόνια εργασίας, η εισαγωγή σε ΑΕΙ – ΤΕΙ χωρίς εξετάσεις, είναι μόνο μερικές από τις κατακτήσεις του Συλλόγου που άλλαξαν ριζικά τη ζωή των ατόμων με κινητική αναπηρία.

Για το Σύλλογο, τις δράσεις του, αλλά τις προτεραιότητές του, μίλησε στα «Θέματα Αναπηρίας» ο Πρόεδρος του ΠΑΣΠΑ κ. Αθανάσιος Βίγλας.

Ποιες κατηγορίες κινητικά αναπήρων εκπροσωπεί ο Πανελλήνιος Σύλλογος Παραπληγικών και πόσα μέλη αριθμεί;

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Παραπληγικών (ΠΑΣΠΑ) εκπροσωπεί τις κατηγορίες κινητικής αναπηρίας, παραπληγικούς και τετραπληγικούς. Ο ΠΑΣΠΑ αριθμεί σήμερα 4.000 μέλη σε ολόκληρη τη χώρα και διαθέτει τέσσερα παραρτήματα

σε Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λαμία και Άργος.

Ποια είναι τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ένα άτομο με κινητική αναπηρία στην καθημερινή του ζωή;

Το βασικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει ένα άτομο που κινείται με αναπηρικό αμαξίδιο είναι η έλλειψη πρόσβασης στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, γεγονός που καθορίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό και την αυτονομία του και κατ' επέκταση την επιθυμία του να μορφωθεί, να εργασθεί να ψυχαγωγηθεί και να αναπτύξει δραστηριότητες που θα το εντάξουν στο κοινωνικό σύνολο.

Τα άτομα με κινητική αναπηρία και δη οι χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων είναι από τα πιο «δημοφιλή» πρόσωπα των δελτίων ειδήσεων και των ενημερωτικών εκπομπών, λόγω του ότι πρόκειται για μια αναπηρία εμφανή που προκαλεί τον οίκτο των τηλεθεατών και κατά συνέπεια αυξάνει

νει τα νούμερα της τηλεθέσης. Πως κρίνετε αυτό τον τρόπο παρουσίασης των ατόμων αυτών από τα ΜΜΕ; Ποια είναι η ορθή αντιμετώπιση, σε συνάφεια με τις επιθυμίες των ίδιων των ατόμων με κινητική αναπηρία;

Η απεικόνιση των ατόμων με αναπηρία και ειδικότερα των βαριά κινητικά αναπήρων από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης δεν είναι αυτή που θα έπρεπε. Είναι μια τακτική που επικεντρώνεται στο έλλειμμα, στο μειονέκτημα, στην αδυναμία και καλλιεργεί τον οίκτο, την απέχθεια, τη διάκριση.

Σπανίως έως ποτέ δεν βλέπουμε τον μηχανικό που τυχαίνει να είναι άτομο με αναπηρία, τον καλλιτέχνη, τον επιστήμονα, τον πολιτικό, την ευτυχισμένη μητέρα, τον επιχειρηματία, που ίσως έχει και κάποια αναπηρία. Η επιθυμία των βαριά κινητικά αναπήρων είναι να μη δραματοποιούνται τα θέματα που τους αφορούν από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Οι δημοσιογράφοι πρέπει να γνωρίζουν το σωστό

τρόπο προσέγγισης των θεμάτων αυτών, που μπορεί να διασφαλίσει αποτελεσματικά την προστασία των δικαιωμάτων τους από τα μέσα.

Πόσο εύκολο είναι για ένα άτομο με κινητική αναπηρία να αντεπεξέλθει στα καθημερινά έξοδα;

Τα άτομα με αναπηρία γενικότερα, και κυρίως οι παραπληγικοί, βιώνουν έντονα τη φτώχεια, που είναι φυσικά αποτέλεσμα του μεγάλου ποσοστού ανεργίας, η οποία αγγίζει το 80%, του σοβαρού βαθμού αναπηρίας τους, των ανεπαρκών επιδομάτων καθώς και του αυξημένου κόστους ζωής που το είδος της αναπηρίας επιφέρει. Αρκετοί είναι εκείνοι για παράδειγμα που χρειάζονται συνοδό, τεχνικά είδη, κτλ. Όλοι αυτοί οι σημαντικοί παράγοντες δημιουργούν μια σκληρή καθημερινότητα, ένα διαρκή αγώνα για την επιβίωση, αφού είναι πολύ δύσκολο να αντεπεξέλθουν στα ιδιαίτερα αυξημένα έξοδά τους.

Πως συνδέεται η οικονομική

δυσχέρεια με την πρόσβαση στην εκπαίδευση και την αγορά εργασίας; Ποια τα προβλήματα πρόσβασης στην εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας;

Η έλλειψη πρόσβασης στην εκπαίδευση επιφέρει αναπόφευκτα στο μέλλον δυσκολίες στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας και κατά συνέπεια προκαλεί την οικονομική δυσχέρεια. Ειδικότερα, τα προβλήματα πρόσβασης στην εκπαίδευση εντοπίζονται:

- στη διασφάλιση κτιριακής προσβασιμότητας,
- στην παροχή τεχνολογικών και τεχνικών βοηθημάτων στους μαθητές και φοιτητές με κινητικά προβλήματα,
- στην έλλειψη ειδικών επιστημόνων με εξειδικευμένη θεωρητική και πρακτική γνώση στην Ειδική Αγωγή και στην εκπαίδευση των παραπληγικών.

Όσον αφορά στην αγορά εργασίας, τα άτομα με κινητική αναπηρία έχουν να αντιμετωπίσουν την έλλειψη επαγγελματικής εκπαίδευσης, επαγγελματικού προσανατολισμού, επιδότησης εργοδοτών και λοιπών κινήτρων, το ιδιαίτερα πολύπλοκο σύστημα προσλήψεων και κυρίως την απουσία ουσιαστικής πολιτικής βούλησης του κράτους για τη διασφάλιση και διεύρυνση των θέσεων εργασίας.

Ποιες δραστηριότητες έχει ανα-

πτύξει ο Πανελλήνιος Σύλλογος Παραπληγικών για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, αλλά και την ενημέρωση των ίδιων των ατόμων με κινητική αναπηρία;

Ο ΠΑΣΠΑ εδώ και 30 χρόνια μέσα από δυναμικούς αγώνες που έχουν επιφέρει πολλές και σημαντικές αλλαγές στην ποιότητα ζωής των ατόμων με κινητικές αναπηρίες, έχει σίγουρα κατορθώσει να ευαισθητοποιήσει τόσο την κοινή γνώμη, όσο και τα ίδια τα άτομα με κινητική αναπηρία. Στην ίδια κατεύθυνση έχουν συμβάλει σημαντικά και οι κοινωνικές και πολιτιστικές μας εκδηλώσεις που διοργανώνονται συχνά, αλλά και το δυναμικό παρόν μας στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, όπου εκφράζουμε τις θέσεις μας για τα ζητήματα που αφορούν στα άτομα που εκπροσωπούμε.

Πως θα χαρακτηρίζατε τη συνεργασία σας με τους φορείς της ελληνικής Πολιτείας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο;

Η συνεργασία μας με τους άμεσα εμπλεκόμενους κρατικούς φορείς είναι μέχρι στιγμής ικανοποιητική. Ωστόσο, χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την εξυπηρέτηση των ατόμων με κινητική αναπηρία σε δημόσιες υπηρεσίες, την αποφυγή της ταλαιπωρίας τους και γενικά την εξάλειψη της γραφειοκρατίας

που αποτελεί και τον μεγαλύτερο άθλο των ατόμων με κινητικά προβλήματα, με ψυχολογικό αλλά και σωματικό κόστος.

Ποιες είναι οι βασικές προτεραιότητες του Συλλόγου από τούδε και στο εξής;

Βασική μας προτεραιότητα είναι η αποϊδρυματοποίηση συναδέλφων μας και βέβαια η παροχή εναλλακτικών λύσεων για την ανεξάρτητη διαβίωσή τους μέσω ποιοτικών και ποσοτικών υπηρεσιών που θα υποστηρίζονται με επαρκή χρηματοδότηση. Με αυτά τα εργαλεία, σίγουρα μπορούμε να κάνουμε, αργά αλλά σταθερά, πολλά βήματα προς ένα καλύτερο αύριο.

Ρεπορτάζ: Άννα Θεωνά

Στοιχεία επικοινωνίας με τον ΠΑΣΠΑ

Ταχυδρομικά:
Όθωνος Σταθάτου 37-39
11145 Αθήνα

Τηλεφωνικά / φαξ:
210 8312740, 210 8310344

Ηλεκτρονικά:
parapleg@otenet.gr

Πρόεδρος:
Αθανάσιος Βίγλας

Γ. Γραμματέας:
Ευαγγελία Κοντογεωργάκη

Ίσως η κοινωνία μας να γίνει...

Αγγελική

Εφτά Ιανουαρίου χθες, του Αϊ-Γιάννη, είχα πάει και εγώ σε μια γιορτή να πω τα «χρόνια πολλά» σ' έναν ξάδελφο μου. Κάποια στιγμή η πόρτα χτύπησε για άλλη μια φορά, τα βλέμματα απ' τους καλεσμένους που κάθονταν στο σαλόνι στράφηκαν προς τα εκεί και εγώ, καθότι εκ γενετής τυφλός, περίμενα να ξεδιαλύνω τις φωνές των νέων επισκεπτών, να καταλάβω ποιοι είναι, αν τους ξέρω ή όχι, αν σε λίγο θα συστηθώ ή θα χαιρετήσω φίλους.

Δεν πρόλαβα να... αποκωδικοποιήσω το πρώτο άκουσμα, γιατί ένα απαλό άγγιγμα στο αριστερό μου μπράτσο με έκανε όπως καθόμουν να στραφώ μηχανικά προς τα εκεί και ταυτόχρονα με απλωμένο το δεξί χέρι –αντανεκλαστικές κινήσεις όσων βλέπουμε αγγίζοντας- ζήτησα να «δω» ποιος είναι. Τότε ένα παιδικό χέρι σφήνωσε μες στη χούφτα μου, με το αριστερό χέρι πλέον άγγιζα ένα κοριτσάκι –είχε μακριά μαλλιά-περίπου στο ύψος της πολυθρόνας που καθόμουν, οι φωνές είχαν τώρα γεμίσει το σαλόνι και κατάλαβα, χωρίς αμφιβολία πια, πως ήταν η κόρη δύο φίλων, η Αγγελική, πέντε ετών. Δεν ήξερε λόγω ηλικίας να μου πει «καλή χρονιά», «χρόνια πολλά» και τις λοιπές καθιερωμένες ευχές λόγω εορτών, ήξερε όμως πολύ καλά

πώς να με χαιρετήσει, πώς να με κάνει να καταλάβω ποιος ήρθε, πώς να κάνει αμέσως και το δικό μου περιέργο βλέμμα να στραφεί προς την πόρτα!

Είχαν περάσει μόνο λίγα δευτερόλεπτα και εγώ ακόμη ξαφνιασμένος άκουσα να μας ζητούν «ο καθένας να πάρει για ένα λεπτό το ποτό του στο χέρι» για να στρωθεί πάνω από το τραπέζι το καλό τραπεζομάντιλο – είχε έρθει η ώρα του φαγητού -. Αφήνω το χεράκι της Αγγελικής να πάρω το ποτήρι και την πιάνω να έχει ήδη προλάβει, να το κρατά υπομονετικά για ένα λεπτό και μετά να το αφήνει πάλι προσεκτικά μπροστά μου, στο σημείο που το είχα αφήσει για να το βρίσκω όποτε και όταν θέλω, αν θέλω, εύκολα, άνετα και προπάντων μόνος μου.

Και εκείνη τη στιγμή δάκρυσα! Γιατί δεν ξέρω πόσο ακριβώς καταλάβαινε η Αγγελική το τι έκανε, τι ακριβώς ένιωθε και τι ακριβώς της είχαν πει και εξηγήσει οι γονείς της για μένα. Ξέρω όμως πως αυτό που έκανε δεν είναι το ίδιο με τα ακατάλληλα σε κάθε πόλη πεζοδρόμια – όπου αυτά υπάρχουν - για να βγει ασφαλής απ' το σπίτι σου, με τα όμορφα λόγια των έργων που παρουσιάζονται ως αυτόκλητοι προστάτες των αναπήρων μη

θέλοντας να καταλάβουν πως δεν τους έχουμε ανάγκη, με τις τεράστιες ελλείψεις στις υποδομές σε κάθε τομέα αυτού που στη θεωρία λέμε «κράτος πρόνοιας», που υποχρεώνουν τους αναπήρους στην καλύτερη περίπτωση να παλεύουμε καθημερινά να αποδείξουμε πως δεν είμαστε βάρος στην κοινωνία. Και σίγουρα δεν είναι το ίδιο με τη στάση πολλών που όταν βλέπουν κάποιον τυφλό με παρέα ρωτούν τους γύρω του «Πώς τον λένε;» σαν να ρωτούν για κάποιο κατοικίδιο που βλέπουν να κάνει τον καθημερινό του περίπατο, ή με τα δέκα εκείνα λεπτά που περιπλανιόμουν στο Σύνταγμα αποπροσανατολισμένος απ' τον πολύ κόσμο, τους μικροπωλητές, τα πολλά εμπόδια και τις άλλες αλλαγές για την εορταστική ατμόσφαιρα παραμονές πρωτοχρονιάς, μέχρι να με δει σ' εκείνη την ερημιά κάποιος και να θελήσει να με βοηθήσει.

Μέχρι χθες έλεγα «δεν πρόκειται να αλλάξουμε». Από σήμερα λέω «μπορεί και μπορούμε να αλλάξουμε». Σ' ευχαριστώ Αγγελική!

*Βαγγέλης Αυγουλάς
2ετής φοιτητής
της Νομικής - Μέλος
της Νεολαίας
του Πανελληνίου
Συνδέσμου Τυφλών.*

Διαδρομές Ισότητας στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Η καταπολέμηση
των διακρίσεων σε
πρώτο πλάνο

Το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους - 2007, ήταν αναμφίβολα μια μοναδική ευκαιρία για τις πλέον ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού να υψώσουν τη φωνή τους στις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και να διεκδικήσουν δυναμικά την πολυπόθητη αλλαγή της καθημερινότητάς τους με την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης, απλής ή πολλαπλής, που ορθώνουν απροσπέλαστα εμπόδια σε όλους τους τομείς της ζωής τους.

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία, που επί σειρά ετών αγωνίζεται για ένα καλύτερο αύριο για τα άτομα με αναπηρία δε θα μπορούσε να μείνει αμέτοχη μπροστά σε αυτή τη μοναδική ευκαιρία, που τοποθέτησε ξανά στην κορυφή της ατζέντας, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, τα ζητήματα της αναπηρίας, προτοιμάζοντας το έδαφος για μια μεγάλη εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης προς πάσα κατεύθυνση.

Έτσι, στο πλαίσιο υλοποίησης του Κοινοτικού Προγράμματος «Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους - 2007», η Ε.Σ.ΑμεΑ. υλοποίησε το Σχέδιο Δράσης «Διαδρομές Ισότητας» σε μία από τις πλέον ευαίσθητες Περιφέρειες της χώρας μας, την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, μια καμπάνια ενημέρωσης που συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επι-

τροπή και το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής δεν ήταν τυχαία. Ως γνωστόν, η εν λόγω Περιφέρεια πέραν της κοινωνικής και οικονομικής υστέρησης που παρουσιάζει συγκριτικά με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, κατοικείται από πληθυσμιακές ομάδες με μεγάλες κοινωνικές και πολιτισμικές διαφοροποιήσεις (θρησκεία, γλώσσα κλπ), γεγονός που επιβάλλει την υλοποίηση ενημερωτικών δράσεων σε ζητήματα διακρίσεων.

Συνεπώς, οι «Διαδρομές Ισότητας» απευθύνθηκαν κυρίως στα άτομα όλων των κατηγοριών αναπηρίας που βιώνουν απλή διάκριση λόγω αυτής καθ' αυτής της αναπηρίας τους, όσο και στα άτομα με αναπηρία που υφίστανται πολλαπλή διάκριση, λόγω του συνδυασμού της αναπηρίας με κάποια άλλη αιτία διάκρισης (όπως φύλο, θρησκευτικές πεποιθήσεις κλπ). Πιο συγκεκριμένα, οι γυναίκες με αναπηρία, οι μουσουλμάνοι με αναπηρία και οι παλιννοστούντες με αναπηρία αποτελούν τις ομάδες στόχο του Σχεδίου Δράσης στο πεδίο της πολλαπλής διάκρισης, ενώ ωφελούμενοι από τις δράσεις στο πλαίσιο των «Διαδρομών Ισότητας» είναι αναμφίβολα όλοι οι κάτοι-

κοι της συγκεκριμένης Περιφέρειας.

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ «ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΙΣΟΤΗΤΑΣ»

«Δικαιώματα»:

Ενημέρωση ομάδας στόχου και της κοινωνίας εν γένει για το ευρωπαϊκό και θεσμικό πλαίσιο της ίσης μεταχείρισης στην απασχόληση.

«Εκπροσώπηση»:

Ενθάρρυνση ομάδας στόχου για ενεργό συμμετοχή στην κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική και πολιτική ζωή.

«Πρώθηση της διαφορετικότητας»:

Ευαισθητοποίηση των εργοδοτικών φορέων και του γενικού πληθυσμού για τα οφέλη από την ένταξη της ομάδας στόχου στην απασχόληση.

«Σεβασμός»:

Άρση των προκαταλήψεων εργοδοτικών φορέων και γενικού πληθυσμού για τις δυνατότητες της ομάδας στόχου.

«Αναγνώριση»:

Αναγνώριση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ομάδας στόχου (π.χ ελεύθερη πρόσβαση στο

δομημένο περιβάλλον κλπ).

Μια ευρεία εκστρατεία ενημέρωσης: Οδοιπορικό στην Ανατολική Μακεδονία – Θράκη

Οι «Διαδρομές Ισότητας» έδωσαν το έναυσμα και την αφορμή για ένα ιδιαίτερο οδοιπορικό σε πόλεις της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης, πόλεις που δεν κατέχουν εξέχουσα θέση στις τουριστικές προτιμήσεις Ελλήνων και ξένων επισκεπτών ή προτεραιότητα στις ατζέντες των πολιτικών προσώπων και βρίσκονται αποκλεισμένες από τα δρώμενα σε εθνικό επίπεδο.

Σε αυτές τις περιοχές, μπορεί κανείς να διαπιστώσει από την πρώτη κιόλας στιγμή τη δίψα και την ανάγκη των ανθρώπων για ενημέρωση, για ασφάλεια ότι δεν τους έχουμε ξεχάσει, θέτοντάς τους εκτός ελληνικής πραγματικότητας. Στην Καβάλα, την Ξάνθη, την Αλεξανδρούπολη, την Κομοτηνή και τη Δράμα, εκατοντάδες άτομα με αναπηρία – οι πλέον αποκλεισμένοι ανάμεσα στους αποκλεισμένους – δεν αγωνιούν απλώς για τα επιπρόσθετα προβλήματα πρόσβασης που δημιουργεί το χιόνι, αλλά και για το γεγονός ότι υφίστανται συχνά διακριτική μεταχείριση

που απορρέει και από τις διαφορετικές θρησκευτικές πεποιθήσεις ή τη διαφορετική εθνοτική καταγωγή.

Για τους λόγους αυτούς, αλλά και δεδομένου ότι η συγκεκριμένη Περιφέρεια πέραν της κοινωνικής και οικονομικής υστέρησης που παρουσιάζει συγκριτικά με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, η Ε.Σ.Α.μεΑ. πραγματοποίησε στο πλαίσιο υλοποίησης των «Διαδρομών Ισότητας» μια ευρεία εκστρατεία ενημέρωσης με στόχο την εξάλειψη στερεοτύπων και των διακρίσεων κάθε μορφής.

Παρόλο που ο καιρός δεν βοήθησε ιδιαίτερα, τις Συνεντεύξεις Τύπου στην Καβάλα, την Ξάνθη, την Αλεξανδρούπολη, την Κομοτηνή και τη Δράμα, που πραγματοποιήθηκαν από τις 11 έως τις 15 Δεκεμβρίου 2007, τίμησαν με την παρουσία τους πολλοί δημοσιογράφοι των τοπικών μέσων και εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και πληθώρα εκπροσώπων τοπικών φορέων του αναπηρικού κινήματος, οι οποίοι υποδέχτηκαν με ενθουσιασμό και ιδιαίτερο ενδιαφέρον την αντιπροσωπεία της Ε.Σ.Α.μεΑ., χαιρετίζοντας την πρωτοβουλία αυτή.

Σημείο εκκίνησης και εστίασης ήταν αν μη τι άλλο η καταγραφή της πραγματικότητας γύρω από τα προβλήματα που βιώνουν ευπαθείς ομάδες

που πέφτουν θύμα απλής ή πολλαπλής διάκρισης, όπως είναι οι γυναίκες με αναπηρία, οι μετανάστες, οι παλιννοστούντες ή οι μουσουλμάνοι με αναπηρία, αλλά και η ανεύρεση αποτελεσματικών λύσεων με άξονα τις προοπτικές που υπάρχουν, ώστε να αλλάξει οριστικά αυτή η θλιβερή εικόνα, που μόνο αρνητικά συναισθήματα μπορεί να προκαλέσει, αν αναλογιστεί κανείς ότι στην Ελλάδα του 2007, μια καθ' όλα ευρωπαϊκή χώρα, εξακολουθούν να υφίστανται διακρίσεις που παραπέμπουν σε μεσαιωνικές και σκοταδιστικές αντιλήψεις.

Ιδιαίτερη ικανοποίηση προκάλεσε το γεγονός ότι η ανταπόκριση των μέσων ήταν άνευ προηγουμένου, με τα τοπικά δίκτυα να επικροτούν την προσπάθεια αυτή, τόσο δίνοντας δυναμικό παρόν στις Συνεντεύξεις Τύπου, όσο και διαθέτοντας τηλεοπτικό, ραδιοφωνικό χρόνο ή χώρο στα έντυπά τους για τη μεταλαμπάδευση του μηνύματος σε κάθε γωνιά της Περιφέρειας, ότι η θέσπιση ισχυρής και ευρείας νομοθεσίας ίσης μεταχείρισης είναι μονόδρομος στον αγώνα για την άρση των εμποδίων των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

Κορύφωση της εκστρατείας αυτής αποτέλεσε αναμφίβολα η Διημερίδα που διοργάνωσε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στην Κομοτηνή την ίδια χρονική περίοδο,

με τη συμμετοχή εκπροσώπων της πολιτικής σκηνής, μη κυβερνητικών οργανώσεων, φορέων του αναπηρικού κινήματος, εμπειρογνομώνων για ζητήματα αναπηρίας, αλλά και Καθηγητών Πανεπιστημίου, οι οποίοι συνέβαλαν τα μέγιστα στη θέση των βάσεων ενός επικοινωνιακού διαλόγου, τα αποτελέσματα του οποίου θα μπορούσαν να ωφελήσουν κάθε κάτοικο της Περιφέρειας αυτής, ανεξαρτήτως αναπηρίας, θρησκείας, γλώσσας ή άλλων χαρακτηριστικών και διαφοροποιήσεων που μπορεί να οδηγήσουν στην άσκηση διακριτικής μεταχείρισης.

Πιο συγκεκριμένα, στη **Διημερίδα με θέμα «ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ - ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ ΑμεΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ: Εμπόδια και Προοπτικές»**, παρουσιάστηκαν εκτενώς αφενός μεν τα εμπόδια κάθε μορφής που οδηγούν τα άτομα αυτά στον κοινωνικό αποκλεισμό και την οικονομική δυσχέρεια στα όρια της φτώχειας, με ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα της απασχόλησης, έναν τομέα ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση των απαραίτητων εφοδίων προς το ζην.

Κατά τη Διημερίδα, έλαβε χώρα και μια εκτενής παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας κοινής γνώμης που διενήργησε για λογαριασμό της Ε.Σ.Α.μεΑ. η εταιρεία δημοσκο-

πήσεων GPO στο πλαίσιο των «Διαδρομών Ισότητας», την οποία μπορείτε να διαβάσετε σε αυτό το τεύχος, σύμφωνα με την οποία, οι συνθήκες ζωής των ατόμων με αναπηρία, θεωρούνται από τους ερωτηθέντες, οι χειρότερες σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με κανόνα και διαβήτη την Έκθεση της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία για την 3η Δεκέμβρη 2007 – Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία που φέτος ήταν αφιερωμένη στην απασχόληση και παρουσιάστηκε κατά τις εργασίες της Διημερίδας, αναδείχθηκαν όλα εκείνα τα θεσμικά κενά στην ισχύουσα νομοθεσία, ενώ για μια ακόμα φορά, στον απόηχο τόσο της εκστρατείας της Ε.Σ.ΑμεΑ και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία 1million4disability, αλλά και ενόψει της επικύρωσης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, τονίστηκε η ανάγκη θέσπισης ευρείας και ισχυρής νομοθεσίας για τα άτομα με αναπηρία, που θα καλύπτει κάθε τομέα της ζωής τους, με μοναδική βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Το γεγονός ότι στον 21ο αιώνα και εν τω μέσω μιας ευρείας αλλαγής σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο για τα ζητήματα αναπηρίας, το 84% των ατόμων με αναπηρία εξακολουθεί να βρίσκεται εκτός αγοράς εργασίας αποδεικνύει ότι παρόλα τα βήματα που έχουν γίνει σε μια προσπάθεια συμπερίληψης τους στην ελληνική κοινωνία, εξακολουθούμε να υστερούμε σε απίστευτα μεγάλο βαθμό σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού η απουσία ολοκληρωμένων πολιτικών ισότητας πρόσβασης και ίσης μεταχείρισης στον τομέα της απασχόλησης, στο πλαίσιο μιας ολιστικής προσέγγισης αυτού

του ζητήματος, που να συμβάλλουν τα μέγιστα στη γένεση μιας οικονομίας και μιας κοινωνίας «ανοιχτής», συμπεριλαμβάνοντας όλους τους πολίτες, είναι κάτι παραπάνω από προφανές.

Ανεπαρκής εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας, ελάχιστα κίνητρα προς τους εργοδότες για την πρόσληψη και απασχόληση ατόμων με αναπηρία, πλημμελής εφαρμογή του Ν.2643/98 (από το 1998 έως και σήμερα έχουν εκδοθεί μόλις τρεις προκηρύξεις για θέσεις του στενού Δημοσίου Τομέα και δύο προκηρύξεις για θέσεις του ιδιωτικού και ευρύτερου δημοσίου τομέα, παρ'όλο που ο νομοθέτης προβλέπει την έκδοση δύο προκηρύξεων, μία ανά τομέα, σε ετήσια βάση), αλόγιστη χρήση των επιδοτούμενων προγραμμάτων για τα άτομα με αναπηρία, ανυπαρξία εναλλακτικών μορφών απασχόλησης για τα άτομα με αναπηρία, είναι μόνο μερικά από τα προβλήματα που έθεσαν οι ομιλητές και χρήζουν αποτελεσματικών μέτρων επίλυσης, αφού έχουν ως μόνα θύματα τα άτομα με αναπηρία.

Όπως άλλωστε τόνισε κατά το χαιρετισμό του στην έναρξη των εργασιών της Διημερίδας ο Πρόεδρος της Ε.Σ.ΑμεΑ. κ. Ιωάννης Βαρδακασάνης *«Δεν νοείται να θεωρούνται τα άτομα με αναπηρία κατώτεροι πολίτες. Δεν νοείται να μιλάμε για πολίτες δύο ταχυτήτων. Η Πολιτεία πρέπει να αντιμετωπίσει τις ευθύνες της κατά πρόσωπο, καταβαραθρώνοντας αυτό το δαιδαλώδες ψηφιδωτό πολιτικής αναποτελεσματικότητας, δημιουργώντας τις κατάλληλες προϋποθέσεις για ισότιμη διαβίωση. Το αναπηρικό κίνημα, άγρυπνος φρουρός, θα συνεχίσει να αγωνίζεται δυναμικά μέχρι να σωπάσουν τα λόγια και να μιλήσουν τα έργα».*

Ο απολογισμός μιας πολύτιμης εμπειρίας

Η επίσκεψη της Ε.Σ.ΑμεΑ στο πλαίσιο των «Διαδρομών Ισότητας», δεν θα μπορούσε παρά να χαρακτηί στη μνήμη όλων, όσοι συμμετείχαν σε αυτή την καμπάνια ενημέρωσης, ως μια ξεχωριστή εμπειρία για τις επικρατούσες αντιλήψεις σχετικά με τα άτομα με αναπηρία που βιώνουν απλή η πολλαπλή διάκριση.

Δυστυχώς, όπως άλλωστε καταδεικνύουν και τα στοιχεία της GPO, διάκριση υπάρχει και θα συνεχίσει να υπάρχει, αν δεν συνειδητοποιήσουμε όλοι, πως η άρση του αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία και των υπόλοιπων ευπαθών ομάδων αφορά κάθε έναν από εμάς ξεχωριστά. Γιατί δεν μπορεί η διαφορετικότητα να αποτελεί αιτία διάκρισης, αφού όλοι είμαστε διαφορετικοί και αυτή ακριβώς η συμπερίληψη και σύνθεση διαφορετικών ανθρώπων συνιστά την κινητήριου δύναμη για την περαιτέρω πρόοδο μιας κοινωνίας. Και τότε κάθε μέτρο, κάθε πολιτική, μπορεί πραγματικά να αποδώσει τα μέγιστα.

Στη διαδρομή προς Αθήνα, δεν μπορούσαμε παρά να αναλογιζόμαστε τις «Διαδρομές Ισότητας» που πραγματοποιήσαμε για 5 ημέρες στις πόλεις της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, που μόνο ευχάριστες αναμνήσεις μας χάρισαν, μια ξεχωριστή πηγή δύναμης για να συνεχίσουμε να διεκδικούμε δυναμικά την ίση μεταχείριση όλων των ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο της ελληνικής κοινωνίας και την άρση των εμποδίων που δεν τους επιτρέπουν να ζουν ένα καλύτερο σήμερα, παρά μόνο να ονειρεύονται ένα καλύτερο αύριο. **Θ.Α.**

Το Πρόγραμμα Διερμηνείας Νοηματικής Γλώσσας της ΟΜΚΕ καταρρίπτει τα εμπόδια στην ομαλή επικοινωνία των Κωφών και Βαρήκων Ατόμων

Μια από τις πλέον αποκλεισμένες ομάδες ατόμων με αναπηρία στη χώρα μας είναι αναμφίβολα τα κωφά και βαρήκοα άτομα. Κι αυτό γιατί λίγες κινήσεις έχουν γίνει προκειμένου να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα τόσο των τηλεοπτικών προγραμμάτων, όσο και κάθε άλλης έκφρασης της καθημερινής ζωής, προκειμένου να μπορούν τα άτομα αυτά να κινούνται ανεμπόδιστα στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα κωφά και βαρήκοα άτομα είναι η εξαιρετικά περιορισμένη πρόσβαση στην πληροφορία, που μπορεί να ξεκινά από την αυναμία παρακολούθησης μη υποτιλισμένων προγραμμάτων παντός είδους και φτάνουν μέχρι και τη δυσκολία διεκπεραίωσης υποχρεώσεων στις υπηρεσίες του στενού δημοσίου τομέα, τις τράπεζες, τα μέσα μαζικής μεταφοράς, αφού λείπει η εξυπηρέτηση με τη βοήθεια διερμηνείας της Νοηματικής Γλώσσας.

Συνεπώς, η Νοηματική Γλώσσα, συνιστά τη μόνη διέξοδο για τα κωφά και βαρήκοα άτομα από αυτό τον αποκλεισμό, γεγονός που καταδεικνύει και τη σημασία της διάδοσης και αξιοποίησής της με τον καλύτερο δυνατό τρόπο από την Πολιτεία, προκειμένου να διασφαλιστεί η αυτονομία των ατόμων αυτών στο πλαίσιο της ελληνικής κοινωνίας και των δραστηριοτήτων της.

Η Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος, αναγνωρίζοντας τη σημασία της Νοηματικής Γλώσσας και της ανάγκης των Κωφών και Βαρήκων Ατόμων για επαρκή διερμηνεία προκειμένου να καταστεί ευκολότερη και αποτελεσμα-

τικότερη η επικοινωνία με τους υπόλοιπους συμπολίτες τους, υλοποιεί Πρόγραμμα ανεύρεσης και παροχής υπηρεσιών από διερμηνείς, κατόπιν επικοινωνίας με τα γραφεία της, η οποία τυγχάνει ευρείας αποδοχής και αναγνώρισης.

Τι είναι η Νοηματική Γλώσσα

Αυτό που χαρακτηρίζει τα Κωφά και Βαρήκοα άτομα είναι η χρήση διαφορετικής γλώσσας, της Νοηματικής Γλώσσας, την οποία χρησιμοποιούν στην επικοινωνία τους με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Η Νοηματική Γλώσσα είναι μια οπτική γλώσσα που σχηματίζεται από συγκεκριμένες κινήσεις και σχήματα των χεριών, των ματιών, του προσώπου, του κεφαλιού και της στάσης του σώματος. Αυτές οι κινήσεις και τα σχήματα αντιπρο-

σωπεύουν τις λέξεις και το ύφος (τον τονισμό) της γλώσσας. Η Νοηματική Γλώσσα είναι οπτική γιατί προσλαμβάνεται από το οπτικό κανάλι και όχι το ακουστικό, αποτελείται από κινήσεις και όχι από ήχους. Έτσι, επειδή όλες οι γλωσσολογικές πληροφορίες πρέπει να γίνουν αντιληπτές από τα μάτια, η Νοηματική Γλώσσα είναι φτιαγμένη με τέτοιο τρόπο ώστε να πληροί τις ανάγκες και τις δυνατότητες της όρασης.

Η Νοηματική Γλώσσα δημιουργήθηκε αυθόρμητα από τους ίδιους τους Κωφούς, στην προσπάθειά τους να επικοινωνήσουν μεταξύ τους και υπάρχει από τα αρχαία χρόνια, αφού τότε εντοπίζονται και οι πρώτες αναφορές και μαρτυρίες σε αυτή. Σήμερα, κάθε εθνική ομάδα Κωφών, έχει αναπτύξει τη δική της Νοηματική

Γλώσσα, μέσα από τα ιδιαίτερα βιώματα, τις κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες της.

Η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα

Η Ελληνική Νοηματική Γλώσσα αναγνωρίστηκε ως επίσημη γλώσσα των Κωφών – Βαρηκόνων μαθητών με το Ν. 2817/00 και διδάσκεται σε διάφορες σχολές Νοηματικής Γλώσσας στην Ελλάδα. Για την απόκτηση βεβαίωσης επάρκειας στην ΕΝΓ απαιτούνται 480 ώρες παρακολούθησης που καταμερίζονται σε 4 έτη, με τη συνκόλουθη επιτυχική συμμετοχή στις εξετάσεις επάρκειας. Για την απόκτηση της βεβαίωσης διερμηνείας στην ΕΝΓ απαιτείται βεβαίωση επάρκειας και η επιτυχική συμμετοχή στις εξετάσεις διερμηνέως ΕΝΓ.

Η ΟΜΚΕ διεκδικεί τη θέσπιση Εθνικού Φορέα Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας, αρμόδιου για τη διδασκαλία, πιστοποίηση επάρκειας, πιστοποίηση δασκάλων ΕΝΓ, Διερμηνέων ΕΝΓ και Κέντρων Διδασκαλίας ΕΝΓ.

Η Διερμηνεία σε αριθμούς

Σύμφωνα με μελέτη που πραγματοποίησε η EFSLI (Ευρωπαϊκή Ένωση Διερμηνέων Νοηματικής Γλώσσας) το 2004, στις 25 χώρες της ΕΕ (μόνο δύο δεν απάντησαν) υπάρχουν 541.000 κωφοί και 5485 διερμηνείς, αναλογία 1 διερμηνέας για 100 κωφούς, στις περισσότερες χώρες δεν υπάρχουν καν διερμηνείς της Νοηματικής Γλώσσας, ενώ μόνο σε 8 χώρες είναι αναγνωρισμένοι από το κράτος. Στην Ελλάδα, δε, υπάρχουν 46 διερμηνείς Νοηματικής Γλώσσας.

Πρόκειται για στοιχεία άκρως ανησυχητικά, και δεδομένου ότι η επικοινωνία είναι το βασικό αν όχι το μοναδικό πρόβλημα των Κωφών – Βαρηκόνων ατόμων, που διευκολύνεται ιδιαίτερα

και εξομαλύνεται με τη χρήση της Νοηματικής Γλώσσας, καθιστά σαφή τη σημασία του ρόλου των διερμηνέων, οι οποίοι επιτελούν τον γλωσσικό διαμεσολαβητή μεταξύ ακουόντων και Κωφών - Βαρήκων και συνεπώς είναι απαραίτητη η παρουσία τους για να μπορέσουν να επιτευχθούν οι επικοινωνιακές ανάγκες των Κωφών σε όλες τις δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες.

Η Υπηρεσία Διερμηνείας

Η ελληνική πολιτεία αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα των διερμηνέων Νοηματικής Γλώσσας, θέσπισε την υλοποίηση από την Ομοσπονδία Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος (ΟΜ.Κ.Ε.) - τη δευτεροβάθμια κοινωνικοσυνδικαλιστική οργάνωση στην οποία συμμετέχουν όλοι οι Κωφοί και Βαρήκοι της χώρας μέσω των 19 πρωτοβάθμιων Σωματείων - προγράμματος διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα (Ν.3106/2003, άρθρο 15).

Σε εφαρμογή του ανωτέρου νόμου εγγράφηκε για πρώτη φορά σχετικός κωδικός στον προϋπολογισμό του ΥΓΚΑ (ΚΩΔ: 2561) και με την υπ' αριθμ. Π38/Φ.ΘΕΣΜ./οικ.143575 του Υ.Υ.Κ.Α. καθορίστηκε η διαδικασία εφαρμογής του προγράμματος (δαπάνες, αμοιβές κτλ)

Πρόκειται με άλλα λόγια για μια υπηρεσία ανεύρεσης διερμηνέα προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες των Κωφών και Βαρήκων ατόμων, που είχε τόσο τεράστια απήχηση από όλους τους Κωφούς-Βαρήκους της χώρας, ώστε οδήγησε το 2007 στη δημιουργία νέων παραρτημάτων του προγράμματος σε Θεσσαλονίκη και Πάτρα, ενώ για το 2008 προβλέπεται η ίδρυση παραρτήματος και στην Κρήτη.

Η υπηρεσία απευθύνεται σε όλα τα φυσικά (κωφοί-βαρήκοι) και νομικά (ιδιωτικοί-δημόσιοι φορείς) πρόσωπα και οι αμοιβές των διερμηνέων καλύπτονται από την ΟΜΚΕ.

Η διαδικασία

Για τα κωφά-βαρήκοα άτομα απαιτείται η συμπλήρωση αίτησης κλήσης διερμηνέα, όπου θα αναγράφονται όλα τα απαιτούμενα στοιχεία για το ραντεβού και την οποία μπορούν να προμηθευτούν από τα σωματεία, και την αποστολή της με φαξ στην ΟΜΚΕ ή με την αποστολή γραπτού μηνύματος στην ΟΜ.Κ.Ε. από τον ίδιο τον κωφό. Στη συνέχεια η υπηρεσία προχωρά στην εύρεση διερμηνέα προκειμένου να καλυφθεί η εκάστοτε ανάγκη. Για προγραμματισμένα ραντεβού η υπηρεσία πρέπει να είναι ενήμερη εγκαίρως (τουλάχιστον 3 μέρες νωρίτερα) ενώ αυθημερόν εξυπηρετούνται επείγοντα περιστατικά(ιατρικά, αστυνομία κτλ)

Η διαδικασία αυτή είναι αυστηρά προσωπική και τηρείται το απόρρητο. Λόγω της οικονομικής στενότητας του προγράμματος, παρέχεται δωρεάν διερμηνεία διάρκειας 25 ωρών στα μέλη Σωματείων Κωφών που έχουν καταβάλει την συνδρομή τους.

Για τους ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς, κατόπιν γραπτού αιτήματος αποστέλλεται η ονομαστική κατάσταση την διερμηνέων ΕΝΓ, αφού η ΟΜΚΕ είναι ο μοναδικός φορέας με κατάσταση διερμηνέων ΕΝΓ στην

Ελλάδα.

Οι διερμηνείς ΕΝΓ είναι διαθέσιμοι όλο το 24ωρο καθημερινώς ενώ η

γραμματεία της υπηρεσίας από Δευτέρα έως Παρασκευή και ώρες 8:00-15:30. Τηλέφωνο επικοινωνίας: 210 5233950, φαξ: 210 5233968 και email: hfd@otenet.gr

Τα οφέλη της Νοηματικής

Τα Κωφά και Βαρήκοα άτομα, ζώντας σε ένα περιβάλλον χωρίς ήχους και κύρια χωρίς τους ήχους της ομιλίας έχουν προσαρμοστεί στο περιβάλλον αυτό και χρησιμοποιούν μια άλλη γλώσσα, οπτική, που δεν βασίζεται σε ήχους και είναι πλήρως ευθυγραμμισμένη με τις ανάγκες τους.

Επιπρόσθετα, η χρήση της Νοηματικής Γλώσσας, τρόπον τινά καθιστά τα άτομα μέλη μιας ομάδας, η οποία όμως δεν τα χαρακτηρίζει λόγω της ακουστικής απώλειας, αλλά βάσει ενός κοινού κώδικα επικοινωνίας. Έτσι, συγκεντρώνουν πληροφορίες, τις οποίες ορίζουν και εκφράζουν μέσα από αυτό τον διαφορετικό κώδικα, επιτυγχάνοντας μια επαρκή και αποτελεσματική επικοινωνία, παρά τον αποκλεισμό τους από την ευρύτερη κοινωνία.

Η άρση του αποκλεισμού αυτού και η πλήρης συμμετοχή τους τα δρώμενα της ευρύτερης κοινωνίας, επαφίεται στην ευαισθητοποίηση και αποδοχή της διαφορετικότητάς τους από τους ακούοντες, καθώς και στην προσπάθειά τους να συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας ομαλής επικοινωνίας. Και αυτός ακριβώς είναι ο ρόλος της νοηματικής γλώσσας, η οποία δύναται να βάλει τα θεμέλια σε αυτή την προσπάθεια, ώστε να επιτευχθεί τελικά η ισότιμη μεταχείριση και η ίση συμμετοχή σε όλες ανεξαιρέτως τις δραστηριότητες μιας σύγχρονης κοινωνίας.

Θ.Α.

Για περισσότερες πληροφορίες ή την αναζήτηση διερμηνέα μπορείτε να επικοινωνείτε με τη γραμματεία της Υπηρεσίας από Δευτέρα έως Παρασκευή και ώρες 8:00-15:30 με τρεις τρόπους: Τηλεφωνικά στο 210 5233950, μέσω φαξ: 210 5233968, email: hfd@otenet.gr και sms: 6942019348

Νέα Ευρωπαϊκή Έρευνα

αποκαλύπτει την κατάσταση των Ατόμων με Αναπηρία

της Ειρήνης-Μαρίας Γούναρη, ερευνήτριας του IDRМ στην Ελλάδα

Το Διεθνές Ερευνητικό Πρόγραμμα για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (International Disability Rights Monitor project – IDRМ), ένα πρόγραμμα που αποσκοπεί στην προώθηση της εφαρμογής του διεθνούς δικαίου για την διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε όλο τον κόσμο, μόλις δημοσίευσε την Τοπική Έκθεση για την Ευρώπη.

Η έκθεση αυτή, που είναι η πρώτη του είδους της, περιγράφει λεπτομερώς το επίπεδο της ενσωμάτωσης των ανθρώπων με αναπηρία σε 14 Ευρωπαϊκές χώρες. Οι αποκαλύψεις σχετικά με την Ελλάδα περιλαμβάνουν ένα υψηλό ποσοστό ανεργίας μεταξύ των ατόμων με αναπηρία καθώς και έναν ευρύτερο κίνδυνο πενίας.

«Τα ευρήματα της Ευρωπαϊκής Έκθεσης αποκαλύπτουν ότι πολλά θα έπρεπε να γίνουν - και μπορούν να γίνουν - για την ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία», είπε ο Dr. William Kennedy Smith, ιδρυτής του προγράμματος IDRМ. *«Οι προηγούμενες εκθέσεις του IDRМ είχαν σημαντικότητα επιρροή στην υιοθέτηση νομοθετικών αλλαγών, και ελπίζουμε ότι με τον ίδιο τρόπο αυτή η έκθεση θα δώσει την τόσο απαραίτητη ώθηση για υιοθέτηση μέτρων που θα αποσκοπούν στη βελτίωση της ζωής των ατόμων με αναπηρία».*

Η έκθεση αυτή είναι η τρίτη τοπική

έκθεση του Διεθνούς Ερευνητικού Προγράμματος για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (IDRМ), μετά τις αντίστοιχες εκθέσεις για την Αμερική και την Ασία. Αποτελεί απαύγασμα της συνεχούς συνεργασίας μεταξύ του Κέντρου για τη Διεθνή Αποκατάσταση (Center for International Rehabilitation), του Ευρωπαϊκού Φόρουμ για την Αναπηρία (European Disability Forum -EDF), του Ιδρύματος για την Συνεργασία και την Ενσωμάτωση στην Κοινωνία των Ατόμων με Αναπηρία (ONCE Foundation for Cooperation and Social Integration of People with Disabilities), της Διεθνούς Αναπηρίας (Handicap International - HI) και του Ινστιτούτου Burton Blatt.

Το ερευνητικό δίκτυο του IDRМ για την Ευρωπαϊκή έρευνα αποτελείται από τοπικούς ερευνητές από τις ακόλουθες χώρες: Αρμενία, Βουλγαρία, Εσθονία, Φινλανδία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ολλανδία, Πολωνία, Ρωσία, Σερβία, Ισπανία, Τουρκία και Ηνωμένο Βασίλειο. Οι ερευνητές έλαβαν σχετική εκπαίδευση στη μεθοδολογία της συλλογής στοιχείων και συγγραφής, και η εκτεταμένη έρευνα συμπεριέλαβε και συνεντεύξεις με κυβερνητικά στελέχη και μέλη της κοινωνίας των πολιτών.

Σύνοψη των ευρημάτων

Νομική προστασία

- ◆ Οι περισσότερες χώρες παρέχουν

επαρκή βασική νομική προστασία – αυτή η προστασία περιλαμβάνει ειδική νομοθεσία για την αναπηρία, καθώς και νομοθεσία κατά των διακρίσεων.

Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία / Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο

- ◆ 4 από τις χώρες της έρευνας έχουν υπογράψει και τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και το Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο (Φινλανδία, Ισπανία, Αρμενία, Γερμανία)
- ◆ 6 χώρες έχουν υπογράψει μόνο τη Σύμβαση (Ελλάδα, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ολλανδία, Πολωνία, Τουρκία)
- ◆ 4 χώρες δεν έχουν υπογράψει καθόλου (Βουλγαρία, Εσθονία, Ρωσία, Σερβία)

Ορισμός της Αναπηρίας

- ◆ Η έρευνα αποκάλυψε ότι διάφοροι ορισμοί της αναπηρίας χρησιμοποιούνται στην Ευρώπη και ότι οι ορισμοί αυτοί σχετίζονται με τα διαφορετικά μοντέλα της αναπηρίας που έχουν υιοθετηθεί. Οι ορισμοί έχουν σχέση με την ανικανότητα για εργασία, το δικαίωμα σε αγαθά κοινωνικής πρόνοιας, κ.α.
- ◆ Το ιατρικό μοντέλο κυριαρχεί σε χώρες όπως η Αρμενία και η Βουλγαρία, όπου η πιστοποίηση

της αναπηρίας γίνεται μόνο από ιατρικούς φορείς.

- ◆ Η Ολλανδία και η Σερβία αποκλείουν τα άτομα με ψυχοκοινωνική αναπηρία από τους ορισμούς της αναπηρίας που χρησιμοποιούν.

Αναπηρικός Πληθυσμός

- ◆ Υπάρχουν επίσημα στοιχεία σε όλη την Ευρώπη εκτός από τη Φινλανδία και τη Σερβία. Η Σερβία χρησιμοποιεί υπολογισμό του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, ενώ στη Φινλανδία το νομικό πλαίσιο αποκλείει τη συλλογή στοιχείων για την αναπηρία.
- ◆ Στην πλειοψηφία των χωρών η αναπηρία κυμαίνεται μεταξύ 8 και 14 τοις εκατό. Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει το υψηλότερο ποσοστό αναπηρίας με 18,2 τοις εκατό. Η Αρμενία και η Βουλγαρία κατέγραψαν ποσοστά αναπηρίας 4,6 και 3,3 τοις εκατό αντιστοίχως, ενώ στην Ελλάδα το ποσοστό αναπηρίας κυμαίνεται στο 9,3 τοις εκατό.
- ◆ Η συλλογή των στοιχείων στις περισσότερες χώρες έλαβε χώρα στα μέσα της δεκαετίας του 1990.
- ◆ 6 χώρες συγκεντρώνουν στοιχεία με επίσημη απογραφή, ενώ άλλες χώρες με ειδικές έρευνες (π.χ. Ισπανία).

Εργασία

- ◆ Μεταξύ των ατόμων με αναπηρία υπάρχει υψηλό ποσοστό ανεργίας, το οποίο τροποποιείται από χώρα σε χώρα. Για παράδειγμα, στη Σερβία εργάζεται μόνο το 13 τοις εκατό των ΑμεΑ, στην Ελλάδα το 16 τοις εκατό, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο το 48 τοις εκατό των ατόμων με αναπηρία.

- ◆ Η συλλογή στοιχείων για την εργασία των ατόμων με αναπηρία ποικίλλει, για παράδειγμα στην Πολωνία και την Αρμενία, εάν ένα άτομο με αναπηρία λαμβάνει επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας, δεν θεωρείται άνεργος.
- ◆ Περισσότερες από τις μισές χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα εφαρμόζουν σύστημα ποσόστωσης για την εργασία των ατόμων με αναπηρία

Εκπαίδευση

- ◆ Στην πλειοψηφία των χωρών, το δικαίωμα στην εκπαίδευση για τα παιδιά με αναπηρία προστατεύεται από τη νομοθεσία. Ωστόσο, σε πρακτικό επίπεδο, προβλήματα προσβασιμότητας των μεταφορικών μέσων και του εκπαιδευτικού υλικού έχουν σαν αποτέλεσμα την κατάργηση αυτού του δικαιώματος.

Ιδρυματοποίηση

- ◆ Ο ακούσιος εγκλεισμός σε ιδρύματα συνεχίζει να πραγματοποιείται σε όλες τις χώρες της έρευνας, με επίκληση λόγων προσωπικής ασφάλειας ή προστασίας του δημοσίου συμφέροντος. Παραδείγματος χάριν, στη Γερμανία μεταξύ των ετών 2000-2002 έλαβαν χώρα 20.000 ακούσιοι εγκλεισμοί σε ιδρύματα κατ' έτος, σε συνολικό πληθυσμό 18 εκατομμυρίων κατοίκων.
- ◆ Στην Ισπανία η έρευνα αποκάλυψε ότι η στέρωση και τα ιατρικά πειράματα σε άτομα με αναπηρία γίνονται δεκτά σε ορισμένες περιπτώσεις.

- ◆ Μερικές χώρες δεν έχουν συστήματα ελέγχου των ιδρυμάτων, π.χ. στη Βουλγαρία, όπου η έρευνα αποκάλυψε ότι η μεταχείριση των ατόμων με αναπηρία στα ιδρύματα ήταν απάνθρωπη και ταπεινωτική.

Συμπληρωματικά ευρήματα

- ◆ Κοινωνική και Πολιτική συμμετοχή – στοιχεία για την προσβασιμότητα των εκλογικών κέντρων δεν είναι ευρέως διαθέσιμα. Έχουν καταγραφεί πολλοί παράγοντες που παρεμποδίζουν την άσκηση του δικαιώματος ψήφου από τα άτομα με αναπηρία. Υπάρχουν κάποιες καλές πρακτικές στην Πολωνία, όπου η Εθνική Εκλογική Υπηρεσία παρέχει στοιχεία για την προσβασιμότητα στα εκλογικά κέντρα.
- ◆ Έχει σημειωθεί κάποια βελτίωση σε όλες τις χώρες σε θέματα αναπηρίας και ανάπτυξης. Η Φινλανδία εφαρμόζει πολιτικές ενσωμάτωσης και μια πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι διαθέτει περίπου 32,3 εκατομμύρια Ευρώ για συνεργασία για θέματα αναπηρίας.
- ◆ Η ανεξάρτητη διαβίωση τυγχάνει όλο και περισσότερο επίσημης υποστήριξης, ενώ οι μισές χώρες της έρευνας αναφέρουν ότι προβλέπεται από τη νομοθεσία τους.

Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα ευρήματα της έρευνας για την κατάσταση των ατόμων με αναπηρία στην Ελλάδα μπορείτε να επικοινωνήσετε με την Ειρήνη-Μαρία Γούναρν, ερευνήτρια του IDRM στην Ελλάδα, στην ηλεκτρονική διεύθυνση em_gounari@yahoo.com. Επίσης, μπορείτε να ενημερωθείτε για την πλήρη IDRM Έκθεση για την Ευρώπη στην ιστοσελίδα www.idrmnet.org.

The Center for International Rehabilitation (CIR), creator of the IDRM project, is a nonprofit organization based in Chicago, Illinois, USA. Its mission is to assist people with disabilities worldwide in achieving their full potential. Its activities span the fields of advocacy, engineering, and education. Visit the CIR at www.cirnetwork.org or e-mail idrm@cirnetwork.org.

Δίκτυο Πολυδύναμων Κέντρων Στήριξης στην Απασχόληση για τα Άτομα με Αναπηρία:

μια ελπιδοφόρα πρόταση που μπορεί και πρέπει να γίνει θεσμός!

Η «επαγγελματική αποκατάσταση» αποτελεί ένα θέμα μείζονος σημασίας για όλους και κυρίως για τους νέους στην Ελλάδα του 2008, αλλά και μια πληγή ετών που δεν επουλώνεται, παρά το γεγονός ότι αποτελεί «το μήλον της έριδος» για τους εκάστοτε αρμόδιους στα ζητήματα απασχόλησης. Η πραγματικότητα είναι δυσχερέστερη για τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ). Η πληθυσμιακή αυτή κατηγορία είναι μία από τις πιο ευάλωτες στη φτώχεια. Από μελέτες προκύπτει ότι περίπου το 77,5% των ΑμεΑ αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα στην κάλυψη των αναγκών του, ενώ το 57% ανήκει στην κατηγορία των χαμηλόμισθων. Η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος το έτος 2001 διαπίστωσε ότι το 84% των ΑμεΑ στη χώρα μας βρίσκεται εκτός αγοράς εργασίας, όταν ο συνολικός πληθυσμός τους στην Ελλάδα, σύμφωνα με έρευνα της Eurostat¹ (Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης), ανέρχεται

στο 9,3% (959.000). Πιο επιρρεπείς στην ανεργία είναι οι γυναίκες με αναπηρία, αγγίζοντας το 36%, ενώ το ποσοστό των ανέργων αντρών με αναπηρία ανέρχεται στο 25%.

Τα άτομα με αναπηρία, όμως, δεν αποτελούν μια μειονότητα του πληθυσμού (αγγίζουν το 10% του πληθυσμού), αλλά μια μεγάλη πληθυσμιακή ομάδα, και συχνά χρόνια μια ανομοιογενή ομάδα, όπου καθένας διαθέτει διαφορετικά χαρίσματα και διαφορετικές αδυναμίες. Εντούτοις, κατεξοχήν και κατ' εξακολούθηση υφίστανται αυτό που ονομάζει ο Γερμανός κοινωνιολόγος C. Offe «πολιτική αποκλεισμού», βάσει της οποίας τα ΑμεΑ, αλλά και άλλα μέλη του εργατικού δυναμικού (συνήθως οι αδύναμοι κοινωνικά και πολιτικά), αποκλείονται από την παραγωγική διαδικασία, προκειμένου να εργαστούν άλλοι, θεωρητικά πιο αποτελεσματικοί. Θεωρώντας ότι η μη λήψη

μέτρων για την ισότιμη ένταξη των ΑμεΑ αποτελεί μορφή αποκλεισμού, εντάσσουμε και τα ΑμεΑ στην ομάδα – στόχο των πολιτικών αυτού του είδους.

Συχνά προκύπτει ότι οι εργοδότες έχουν σε μεγάλο βαθμό αρνητικές προκαταλήψεις εις βάρος των εργαζομένων με αναπηρία, θεωρώντας ότι δεν μπορούν να είναι το ίδιο παραγωγικοί με τους υπόλοιπους. Παρόμοιες προκαταλήψεις έχουν και αρκετοί από τους μη ανάπηρους εργαζόμενους, τις οποίες εκφράζουν υποτιμώντας τους συναδέλφους τους

¹ Eurostat 1995 Statistics in Focus 1995/10 Disabled Persons Statistical Data.

με αναπηρία. Η ύπαρξη αυτών των προκαταλήψεων συνάδει με τη διαπίστωση ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα δεν έχει απασχολήσει ποτέ ΑμεΑ. Οι περισσότεροι εργοδότες εστιάζουν στα πράγματα που δεν μπορούν να κάνουν τα ΑμεΑ και όχι σε αυτά που μπορούν να κάνουν.

Για τον απεγκλωβισμό των ΑμεΑ από την κοινωνική και επαγγελματική απομόνωση χρειάζεται η μετατροπή τους σε μια ισχυρή και δυναμική κοινωνική ομάδα πίεσης. Με βασικό σκοπό την πληροφόρηση, την ενδυνάμωση και την εξατομικευμένη υποστήριξη των ΑμεΑ, εντάχθηκε η δημιουργία και λειτουργία ενός πολυδύναμου δικτύου κέντρων στήριξης της απασχόλησης των ΑμεΑ στο βασικό κορμό του Έργου «Ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ισότιμη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην εργασία». Πρόκειται για έργο που υλοποιείται από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ, υπό το συντονισμό της ΕΣΑμεΑ, στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Οι ομάδες – στόχος των Κέντρων ήταν τα άτομα με αναπηρία που βιώνουν απλή διάκριση εξαιτίας κάποιας αναπηρίας, η οποία δημιουργεί πρόσθετες δυσκολίες ένταξης ή επανένταξης, αλλά και τα άτομα με αναπηρία που βιώνουν πολλαπλή διάκριση σε συνδυασμό της αναπηρίας και με άλλους παράγοντες, όπως φύλο, μετανάστευση, θρήσκειμα, κλπ.

Δημιουργήθηκαν έξι νέα Κέντρα (ΕΣΑμεΑ Αθήνας, ΕΣΑμεΑ Θεσσαλονίκης, ΕΣΑμεΑ Πάτρας, Νομαρχία Αθηνών, Αναπτυξιακή Ν. Ξάνθης

Α.Ε., Δήμος Μελίκης) και αναβαθμίστηκαν δύο υφιστάμενα (Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδος και Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τυφλών). Τα Κέντρα ξεκίνησαν σταδιακά την πιλοτική τους λειτουργία από τις αρχές του 2006 και συνέχισαν έως τον Σεπτέμβριο του 2007. Βασικό μέλημά τους ήταν η διαμόρφωση ευνοϊκότερων συνθηκών για την αντιμετώπιση του προβλήματος της απασχόλησης που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία που βιώνουν απλή ή πολλαπλή διάκριση και κυρίως η ενδυνάμωση των ατόμων, ώστε να είναι σε θέση να διεκδικούν την ισότιμη συμμετοχή στην εργασία. Τα Στελέχη – Σύμβουλοι Απασχόλησης Απλών και Πολλαπλών Διακρίσεων - των Κέντρων Στήριξης των ΑμεΑ στον τομέα της Απασχόλησης, παρείχαν μια σειρά υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρία και σε εργοδότες, όπως πληροφόρηση για ζητήματα που άπτονται του τομέα της απασχόλησης, των ευκαιριών και δυνατοτήτων που τους προσφέρονται (π.χ., νομοθεσία, προγράμματα κατάρτισης, επιδότησης απασχόλησης, ενίσχυσης επιχειρηματικότητας ΑμεΑ, εύλογης προσαρμογής του χώρου εργασίας), συμβουλευτική και εξατομικευμένη υποστήριξη στα άτομα με αναπηρία, εξειδικευμένες υπηρεσίες σε κωφά και τυφλά άτομα (π.χ., εκπαίδευση τυφλών σε Η/Υ), υποστήριξη εργοδοτών κατά το αρχικό διάστημα τοποθέτησης ΑμεΑ σε θέση εργασίας. Παράλληλα αξιοποιούσαν άλλους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες για την ομάδα στόχο, να διευθετήσουν υποθέσεις των ατόμων που προσέγγιζαν το δίκτυο και να υποστηρίξουν το έργο τους.

Οι Σύμβουλοι Απασχόλησης, κατόπιν εξειδικευμένης επιμόρφωσης στη συμβουλευτική Απλών και Πολλαπλών Διακρίσεων, αποτέλεσαν τον κινητήριο μοχλό των Κέντρων και το άμεσο στήριγμα των ατόμων με αναπηρία στην αγωνιώδη προσπάθειά τους να επιτύχουν επαγγελματική, αλλά και κοινωνική ένταξη. Ορισμένα από τα εργαλεία που είχαν στη διάθεσή τους ήταν τρεις προσβάσιμες διαδικυακές υπηρεσίες που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου και είναι διαθέσιμες και

μέσα από την ιστοσελίδα του (www.nea-prosegisi.gr):

- α) εξατομικευμένη στήριξη της απασχόλησης των ΑμεΑ για δωρεάν παροχή πληροφόρησης με δυνατότητα προσωπικής επικοινωνίας με τους εξειδικευμένους Συμβούλους Απασχόλησης του έργου,
- β) φόρουμ ανταλλαγής απόψεων και πληροφοριών που αποτέλεσε ένα Δίκτυο Στήριξης της Απασχόλησης των ΑμεΑ και
- γ) ηλεκτρονικό σύστημα σύζευξης προσφοράς και ζήτησης εργασίας για τη διασύνδεση των υποψήφιων εργαζομένων με αναπηρία και της αγοράς εργασίας. Μέχρι το Σεπτέμβριο 2007 τα κέντρα ξεπέρασαν τον αρχικό τους στόχο (800 άτομα) εξυπηρετώντας τους συμπολίτες μας με αναπηρία. Το ενδιαφέρον των ατόμων με αναπηρία για τα Κέντρα υπήρξε πολύ έντονο και οδήγησε στη συνέχιση της λειτουργίας ορισμένων από τα Κέντρα και μετά το Σεπτέμβριο του 2007, χάρη στην καλή θέληση και υποστήριξη των αρμόδιων φορέων.

Καθημερινή διαπίστωση των συμβούλων ήταν η τεράστια δυσκολία και τα αναρίθμητα εμπόδια που συναντούν τα άτομα με αναπηρία στην προσπάθειά τους να ενταχθούν στην κοινωνία, αλλά και στον επαγγελματικό στίβο. Στην προσπάθεια αυτή η δική μας συμβολή δεν περιοριζόταν στην εύρε-

ση μιας συγκεκριμένης θέσης εργασίας για το άτομο με αναπηρία, αλλά στόχευε κυρίως στην ενδυνάμωση και τη στήριξή του, προκειμένου να μπορεί καθημερινά να αναζητά νέες θέσεις εργασίας και να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις προκλήσεις που συναντά.

Η κατάλληλη πληροφόρηση του ατόμου με αναπηρία σχετικά με την νομοθεσία και τα δικαιώματά του, καθώς και ο εφοδιασμός του με τους κατάλληλους μηχανισμούς αναζήτησης εργασίας, η αποφόρτίσή του από τις εντάσεις και τις απογοητεύσεις κατά την προσπάθειά του να επιτύχει τον στόχο του, η διαθεσιμότητα των συμβούλων σε όλη τη διάρκεια, αλλά και η ανάδειξη των δυνατοτήτων του ήταν καθοριστικότεροι παράγοντες από την ίδια την εύρεση εργασίας για την ενίσχυση του ατόμου με αναπηρία στο θέμα της απασχόλησης. Και ήταν, επίσης, οι καθοριστικότεροι παράγοντες και για την επιτυχία της λειτουργίας των Κέντρων. Ωστόσο, η επιτυχία των Κέντρων δεν μπορεί να κριθεί μόνο ποσοτικά, βάσει του αριθμού των ωφελούμενων, αλλά πάνω από όλα βασίζεται στα σχόλια και στις αντιδράσεις των ίδιων των ανθρώπων που προσήλθαν στα Κέντρα, αναζητώντας στήριξη, ενδιαφέρον και κατανόηση. Η ηθική επιβράβευση των συμβούλων ήταν να παρακολουθούν τη θετική πορεία των ωφελούμενων και την αλλαγή τους στον τρόπο

διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους.

Τα άτομα με αναπηρία δεν είναι μια ομάδα ανθρώπων που χρειάζεται προνοιακή αντιμετώπιση, αλλά αποτελούν εν δυνάμει εργατικό δυναμικό για κάθε σχεδόν επαγγελματικό τομέα, εφόσον οι ίδιοι το επιθυμούν και οι συνθήκες το επιτρέπουν. Και όσο και αν είναι απαραίτητα τα επιδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα, προκειμένου να προωθούνται πρωτοβουλίες υπέρ της απασχολησιμότητας των ατόμων με αναπηρία, ωστόσο δεν αποτελούν πανάκεια και δεν επαρκούν για την επίλυση του προβλήματος της ανεργίας ούτε βέβαια του προβλήματος της εις βάρος των ΑμεΑ διακριτικής συμπεριφοράς των εργοδοτών. Είναι αδήριτη η ανάγκη σύμπραξης των ίδιων των ατόμων με αναπηρία, των κοινωνικών εταίρων και του Κράτους, εάν θέλουμε να μη μιλάμε μόνο για μια αγορά εργασίας «ανοιχτή για όλους», αλλά να τη ζούμε κιόλας. Και μέσα σε αυτήν την προσπάθεια, ο Σύμβουλος Απασχόλησης Απλών και Πολλαπλών Διακρίσεων μπορεί και πρέπει να είναι θεσμός για τα άτομα με αναπηρία και όχι απλά μια ελπιδοφόρα πρόταση των κοινωνικών εταίρων.

Καρίτσα Ε. Βασιλική, MSc
Ψυχολόγος – σύμβουλος
απασχόλησης
Υπεύθυνη Δικτύου
των Κ.Σ.Α.Α.μεΑ.

Το Έργο της ΑΣ "ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ" εντάσσεται στο Πρόγραμμα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL, Άξονας 1 "Απασχολησιμότητα" και Μέτρο 1.1 "Διευκόλυνση της πρόσβασης και της επιστροφής στην αγορά εργασίας" και συγχρηματοδοτείται κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και κατά 25% από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Η ΕΣΑμεΑ παρεμβαίνει, προτείνει, διεκδικεί...

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ ΑμεΑ και της Ε.Σ.Α.μεΑ. στο Συνέδριο για το Επίσημο Κλείσιμο του «Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για Όλους 2007»

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ ΑμεΑ και της Ε.Σ.Α.μεΑ. κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης μίλησε στο Συνέδριο που διοργάνωσε το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας τη Δευτέρα 17 Δεκεμβρίου 2007, με αφορμή το Επίσημο Κλείσιμο του «Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για Όλους - 2007», με τη συμμετοχή εκπροσώπων της πολιτικής σκηνής καθώς και φορέων εκπροσώπησης των ευπαθών ομάδων πληθυσμού.

Κατά την ομιλία του, ο κ. Βαρδακαστάνης υπογράμμισε τη σημασία της επικύρωσης και πλήρους εφαρμογής της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία σε κάθε κράτος-μέλος της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένης και της χώρας μας.

Στο ίδιο μήκος κύματος, ο Πρόεδρος της Συνομοσπονδίας αναφερόμενος στο Σχέδιο Δράσης «Διαδρομές Ισότητας», το οποίο υλοποίησε η Ε.Σ.Α.μεΑ. στο πλαίσιο του Κοινωνικού Προγράμματος «Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών για Όλους - 2007», τόνισε την ανάγκη για περαι-

τέρω επέκταση της αρχής της ίσης μεταχείρισης σε όλους τομείς της ανθρώπινης δράσης, επισημαίνοντας ότι το εθνικό αναπηρικό κίνημα θεωρεί επιτακτική την ανάγκη διοργάνωσης μιας μεγάλης εθνικής εκστρατείας για τη διάδοση της αρχής της ίσης μεταχείρισης σε όλη την ελληνική κοινωνία.

Επιπλέον, ο κ. Βαρδακαστάνης παραβρέθηκε στο Συνέδριο που συνδιοργάνωσαν στις 20 Νοεμβρίου 2007 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Πορτογαλική Προεδρία, για τη λήξη του «Ευρωπαϊκού Έτους Ίσων Ευκαιριών για Όλους», στο οποίο κάλεσε τους Ευρωπαίους ηγέτες να επιδείξουν πολιτική βούληση για την επίτευξη ίσων όρων διαβίωσης για τα άτομα με αναπηρία, προβαίνοντας σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία σε κάθε τομέα της ανθρώπινης δράσης.

Ημερίδα της ΕΕΔΑ και της Ε.Σ.Α.μεΑ. για τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ΑμεΑ

Σε μια χρονική στιγμή ιδιαίτερα κρίσιμη για τα ζητήματα της αναπηρίας έλαβε χώρα η επίσημη πρώτη παρουσίαση στη χώρα μας της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, στο πλαίσιο της Ημερίδας που

συνδιοργάνωσαν η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) και η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) τη Δευτέρα 10 Δεκεμβρίου 2007 στο αμφιθέατρο του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, με αφορμή την έναρξη των επετειακών εκδηλώσεων για τα 60 χρόνια της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Το ευρωπαϊκό αναπηρικό κίνημα συμμετείχε σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας διαβούλευσης για τη Σύμβαση και εκπροσωπήθηκε σε όλες τις συνεδριάσεις της Ad Hoc Επιτροπής από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία και Πρόεδρο της Εθνικής Συνομοσπονδίας ΑμεΑ κ. Γ. Βαρδακαστάνη, ο οποίος κατά την ομιλία του στην Ημερίδα, ευχαρίστησε την ΕΕΔΑ και έδωσε έμφαση στην ανάγκη υπογραφής και του προαιρετικού πρωτοκόλλου της Σύμβασης, το οποίο προβλέπει ατομική και συλλογική καταγγελία σε περίπτωση παραβίασης της Σύμβασης στις χώρες που την υιοθέτησαν.

Ο Πρόεδρος της Ε.Σ.Α.μεΑ. τόνισε επιπλέον ότι η Συνομοσπονδία θέτει στην κορυφή της ατζέντας της για το 2008:

- Την υπογραφή του προαιρετικού πρωτοκόλλου της Σύμβασης από την Ελλάδα,

- Την κύρωση της Σύμβασης από την Ελλάδα,
- Τη διάδοση και δημοσιοποίησή της κατά το δέον, προκειμένου να ενημερωθούν πλήρως όλοι οι αρμόδιοι φορείς αλλά και η ελληνική κοινή γνώμη,
- Την εκπαίδευση των στελεχών των αναπηρικών οργανώσεων, αλλά και την ενημέρωση των ίδιων των ατόμων με αναπηρία σε όλη τη χώρα, για τα δικαιώματα που τους αναγνωρίζει η Σύμβαση.

Συνάντηση αντιπροσωπείας της Ε.Σ.ΑμεΑ. με τον Υπουργό Ανάπτυξης κ. Χ. Φώλια

Αντιπροσωπεία της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία και των φορέων - μελών της με επικεφαλής τον Πρόεδρό της κ. Ιωάννη Βαρδακαστάνη συναντήθηκε τη Δευτέρα 10 Δεκεμβρίου 2007 με τον Υπουργό Ανάπτυξης κ. Χρήστο Φώλια στο Υπουργείο.

Κατά τη συνάντηση, η οποία ήταν αποτέλεσμα της προγραμματισμένης κινητοποίησης έξω από το Υπουργείο Ανάπτυξης, η Συνομοσπονδία επανέλαβε και ανέπτυξε εκτενώς το πάγιο αίτημα του εθνικού αναπηρικού κινήματος για θέσπιση ειδικού τιμολογίου της ΔΕΗ για τα άτομα με αναπηρία, που αναμφίβολα αποτελούν μια από τις πλέον ευπαθείς κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού, που οδηγούνται συχνά στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Ο Υπουργός επί της αρχής συμφώνησε με το δίκαιο του αιτήματος της Ε.Σ.ΑμεΑ., επισημαίνοντας ότι οι ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού χρήζουν ειδικής μεταχείρισης και ζήτησε από τη Συνομοσπονδία να καταθέσει μέχρι τα Χριστούγεννα αναλυτική πρόταση για το εν λόγω ζήτημα, αίτημα το

οποίο έγινε δεκτό.

Παράλληλα, ο Πρόεδρος της Ε.Σ.ΑμεΑ πρότεινε την ολοκλήρωση της διαδικασίας μέχρι τα τέλη του Ιανουαρίου 2008, με τη συνακόλουθη ανακοίνωση της απόφασης της κυβέρνησης από τον κ. Φώλια κατά τη λήξη του διαστήματος αυτού.

3η Δεκέμβρη - ΕΘΝΙΚΗ ΗΜΕΡΑ ΑΜΕΑ

Όπως κάθε 3η Δεκέμβρη, Εθνική Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία, βάσει των όσων ορίζει ο Νόμος 2430/1996, αντιπροσωπεία της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία με επικεφαλής τον Πρόεδρό της κ. Ιωάννη Βαρδακαστάνη, συναντήθηκε στη Βουλή με τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Δημήτρη Σιούφα, στον οποίο παρέδωσε το Κείμενο της ετήσιας Έκθεσής της με αφορμή τη σημαντική αυτή ημέρα για το εθνικό αναπηρικό κίνημα.

Φέτος η Έκθεση με τίτλο «**Η ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - Η ανεργία είναι η πιο σκληρή μορφή**

κοινωνικής αναπηρίας», ήταν αφιερωμένη στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στη χώρα μας, στην προσπάθειά τους να εισέλθουν στην ανταγωνιστική και αδηφάγο αγορά εργασίας, αλλά και να επιτύχουν ισότιμη μεταχείριση και ίδιες συνθήκες απασχόλησης με τους υπόλοιπους Έλληνες εργαζομένους.

Επιπλέον, σκοπός της έκθεσης είναι να αναδείξει την ανάγκη για την κατάρτιση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης, με κεντρικό σημείο τη θέσπιση ενός νόμου ειδικά για τα άτομα με αναπηρία.

Στη συνάντηση παραβρέθηκαν επίσης ο κ. Μελάς, Πρόεδρος της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής, ο κ. Τραγάκης ως εκπρόσωπος της ΝΔ, ο κ. Σκουλάκης ως εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ, η κα. Νικολαΐδη ως εκπρόσωπος του ΚΚΕ, ο κ. Λεβέντης από τον ΣΥΝ και η κα. Αράπογλου από το ΛΑΟΣ. **(Το πλήρες κείμενο της Έκθεσης της Ε.Σ.ΑμεΑ. είναι διαθέσιμο για στην διεύθυνση www.esaea.gr)**

Στο πλαίσιο της Εθνικής Ημέρας, η Συνομοσπονδία και το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης συνδιοργάνωσαν εκδήλωση για τη βράβευση των μαθητών της Γ' Γυμνασίου που άριστευσαν πέρσι

Η παιδική χορωδία υπό την αιγίδα του 3ου προγράμματος της ελληνικής ραδιοφωνίας

Βράβευση μαθήτριας από τον Γεν. Γραμματέα του ΥΥΚΑ κο Ριζά

στο διαγωνισμό έκθεσης και ζωγραφικής με θέμα την αναπηρία, η οποία έλαβε χώρα στις 3 Δεκεμβρίου 2007 στο ξενοδοχείο Athens Imperial. Την εκδήλωση πλαισίωσε μουσικά η παιδική χορωδία υπό την αιγίδα του 3ου προγράμματος της ελληνικής ραδιοφωνίας, ενώ ακολούθησε δεξίωση.

Τέλος, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία και της ΕΣΑμεΑ απύθυνε χαιρετισμό στο Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Φόρουμ ΑμεΑ με θέμα «Άτομα με Αναπηρία: Ενεργός ρόλος στην εσωτερική αγορά», στις 5 και 6 Δεκεμβρίου στις Βρυξέλλες, με αφορμή την Ευρωπαϊκή Ημέρα Ατόμων με Αναπηρία.

Κατά την ομιλία του, ο κ. Βαρδακαστάνης έκανε λόγο για αποτυχία της Ευρώπης να δημιουργήσει μια «ανοιχτή» εσωτερική αγορά εργασίας για όλους τους Ευρωπαίους πολίτες, αφού η Διακήρυξη 22 που υιοθετήθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και αναφέρθηκε στην Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και την επικείμενη επικύρωσή της, υπογραμμίζοντας τη σημασία

προώθησης μιας ολιστικής αναθεώρησης της νομοθεσίας που διέπει την εσωτερική αγορά, η οποία θα βασίζεται στις αρχές της προσβασιμότητας, της ίσης μεταχείρισης και της ελευθερίας επιλογών.

Ο Πρόεδρος και ο Γεν. Γραμματέας της Ε.Σ.ΑμεΑ. στη Χίο

Ο Πρόεδρος και ο Γενικός Γραμματέας της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία κ. Ι. Βαρδακαστάνης και Αρ. Παναγιώτης πραγματοποίησαν διήμερη επίσκεψη στη Χίο, με αφορμή την Ημερίδα του Παγκιακού Συλλόγου Ατόμων με Αναπηρία για τον εορτασμό της 3ης Δεκέμβρη – Εθνικής Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία, η οποία έλαβε χώρα το Σάββατο 1 Δεκεμβρίου 2007 στο Ομήρειο Π.Κ. Δ. Χίου.

Κατά τη διάρκεια του διαλείμματος της εν λόγω Ημερίδας ο Πρόεδρος της Ε.Σ.ΑμεΑ. και η Πρόεδρος του Παγκιακού Συλλόγου ΑμεΑ έδωσαν Συνέντευξη Τύπου στο Ομήρειο, για την ανάδειξη των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρία στον τομέα της απασχόλησης, αλλά και των ζητημάτων που χρήζουν επίλυσης σε τοπικό επίπεδο.

Επίσης, το απόγευμα της ίδιας ημέρας, η αντιπροσωπεία της Ε.Σ.ΑμεΑ. συναντήθηκε με τους Προέδρους και μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των τοπικών φορέων ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους στο Ξενοδοχείο «Ελληνικό Κάστρο», ενώ την Κυριακή 2 Δεκεμβρίου η αντιπροσωπεία της Συνομοσπονδίας συναντήθηκε με τη προσωρινή Διοικούσα Επιτροπή της Περιφερειακής Ομοσπονδίας Βορείου Αιγαίου, προκειμένου να καθοριστούν τα επόμενα βήματα της Ομοσπονδίας.

Απαλλαγή τελών κυκλοφορίας αυτοκινήτων που ανήκουν σε άτομα με αναπηρία και δεν έχουν χαρακτηριστεί “ΑΝΑΠΗΡΙΚΑ”

Με την υπ' αριθμ. πρωτ. 1108919/697 - 16.11.2007 επιστολή της Δ/σης Τελών και Ειδικών Φορολογιών της Γενικής Γραμματείας Φορολογικών και Τελωνειακών Θεμάτων, απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας δικαιούνται, εκτός από τα αυτοκίνητα που έχουν χαρακτηριστεί “ΑΝΑΠΗΡΙΚΑ”, και:

1) τα αυτοκίνητα που ήταν ήδη στην

κατοχή των φορολογουμένων πριν αυτοί καταστούν ανάπηροι, 2) τα αυτοκίνητα που αποκτήθηκαν σε χρόνο μεταγενέστερο της αναπηρίας του δικαιούχου, ανεξάρτητα εάν το αυτοκίνητο έχει χαρακτηριστεί «ΑΝΑΠΗΡΙΚΟ».

Ωστόσο, για τις ανωτέρω απαλλαγές από τα τέλη κυκλοφορίας πρέπει να πληρούνται όλες οι υπόλοιπες προϋποθέσεις που ορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις (κατηγορία αναπηρίας, ηλικία ενδιαφερόμενου, κυβισμός οχήματος).

Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 19 του Ν. 2753/1999, οι κατηγορίες που δικαιούνται αναπηρικό αυτοκίνητο αλλά επιθυμούν επιβατικό αυτοκίνητο μεγαλύτερο των 1650 ή 2000 κ.ε. μπορούν να το παραλάβουν καταβάλλοντας μειωμένο τέλος ταξινόμησης, σε αυτή όμως την περίπτωση δεν απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας.

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ ΑμεΑ στη Διεθνή Συνάντηση του Τμήματος Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία και της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης συμμετείχε στη Συνάντηση των Ηνωμένων Εθνών με θέμα: «Η συμμετοχή της Κοινωνίας των Πολιτών στην εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία», η οποία έλαβε χώρα στη Μαδρίτη στις 27, 28 και 29 Νοεμβρίου 2007.

Κυρίαρχος στόχος της Συνάντησης

ήταν η ενημέρωση της Κοινωνίας των Πολιτών και η διαβούλευση για τα μελλοντικά βήματα στη διαδικασία επικύρωσης και εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, στη βάση της μέχρι τώρα εμπειρίας από τις ισχύουσες Συμβάσεις, αλλά και η ανάπτυξη εποικοδομητικού διαλόγου με την παρουσίαση προτάσεων στην κατεύθυνση της διασφάλισης αποτελεσματικής κοινωνικής συμμετοχής στην εφαρμογή της Σύμβασης από τη στιγμή που θα τεθεί σε ισχύ.

Στη Συνάντηση, κλήθηκαν να συμμετάσχουν εκπρόσωποι του αναπηρικού κινήματος, προκειμένου να μοιραστούν τη γνώση τους για τα θέματα της αναπηρίας με τους παρευρισκόμενους, ενώ τα συμπεράσματα θα συγκεντρωθούν σε μια εκτενή έκθεση που θα παραδοθεί στην Ισπανική Κυβέρνηση για να διαβιβαστεί επίσημα στα Ηνωμένα Έθνη.

Συμμετοχή του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Φόρουμ ΑμεΑ στο Συνέδριο για τα δικαιώματα των γυναικών με αναπηρία

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Ατόμων με Αναπηρία και της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία κ. Ιωάννης Βαρδακαστάνης απύθυνε χαιρετισμό στο Συνέδριο που συνδιοργάνωσαν το Φόρουμ και το Εθνικό Συμβούλιο ΑμεΑ της Ισπανίας CERMI στη Μαδρίτη, 16-18 Νοεμβρίου 2007 με θέμα τα δικαιώματα των γυναικών με αναπηρία.

Ο κ. Βαρδακαστάνης, στην ομιλία του επεσήμανε τον επίμονο και επίπονο αγώνα του Φόρουμ για την καταπολέμηση της πολλαπλής διά-

κρισης που υφίστανται οι γυναίκες με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ζωής τους, τονίζοντας την ανάγκη να ληφθούν μέτρα υποστήριξης των γυναικών με αναπηρία.

Επιπλέον, υπογράμμισε το γεγονός ότι η ισχύουσα νομοθεσία δεν καλύπτει τέτοιου είδους περιπτώσεις, με αποτέλεσμα τα άτομα με αναπηρία που υφίστανται πολλαπλή διάκριση να ζουν υπό το καθεστώς του αποκλεισμού από την κοινωνική και δημόσια ζωή εν γένει. Ιδιαίτερη μνεία δε, έγινε και για τις μπότερες παιδιών με αναπηρία, που βρίσκονται σε δυσμενή θέση και αντιμετωπίζουν συχνά διακριτική μεταχείριση.

Συνάντηση αντιπροσωπείας της Ε.Σ.ΑμεΑ με τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών: ΥΠΟΙΟ, 14 Νοεμβρίου 2007 και ώρα 16.00

Αντιπροσωπεία της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία με επικεφαλής τον Πρόεδρό της κ. Ιωάννη Βαρδακαστάνη συναντήθηκε την Τετάρτη, 14 Νοεμβρίου 2007 με τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών κ. Γιώργο Αλογοσκούφη στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

Κινητοποίηση ΕΣΑμεΑ έξω από το ΥΠΟΙΟ στις 6 Νοεμβρίου 2007

Κινητοποίηση ΕΣΑμεΑ έξω από το ΥΠΟΙΟ στις 6 Νοεμβρίου 2007

κών, συνάντηση η οποία είχε καθοριστεί στον απόηχο της κινητοποίησης – διαμαρτυρίας της Ε.Σ.Α.μεΑ. στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και της πορείας στο Μέγαρο Μαξίμου την Τρίτη 6 Νοεμβρίου 2007, στην οποία συμμετείχαν δυναμικά εκατοντάδες άτομα με αναπηρία.

Κατά τη συνάντηση, η αντιπροσωπεία της Ε.Σ.Α.μεΑ. έθεσε για μια ακόμα φορά επί τάπητος τα επί μακρόν άλυτα οικονομικά προβλήματα των ατόμων με αναπηρία, τα οποία έχει επανειλημμένα υποβάλει γραπτώς στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, μεταξύ των οποίων:

1. Επιδοματική Πολιτική – Τετραετής Συμφωνία για την Περίοδο 2008-2011
2. Πρόβλεψη για την καταβολή επιδόματος θέρμανσης στα άτομα με αναπηρία
3. Αύξηση των κονδυλίων για τους τομείς της υγείας, της πρόνοιας και της παιδείας
4. Θεσμική εκπροσώπηση της Ε.Σ.Α.μεΑ. στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Σε συνέχεια της συνάντησης με τον Υπουργό κ. Αλογοσκούφη, ακολούθησαν σειρά συναντήσεων με τους Γενικούς Γραμματείς και τα υπηρεσιακά στελέχη του Υπουργείου, αποτέλεσμα των οποίων ήταν η

εξής συμφωνία:

- Αύξηση των επιδομάτων για τέσσερα χρόνια
- Αύξηση 8% κάθε χρόνο για όλα τα επιδόματα που στις 31/12/2007 ήταν κάτω από 300 ευρώ
- Αύξηση 10% κάθε χρόνο για τα επιδόματα της νοτικής καθυστέρησης (νοτικής αναπηρίας σύμφωνα με τη νέα ορολογία)
- Αύξηση 7% κάθε χρόνο για τα επιδόματα που είναι πάνω από 500 ευρώ. Σε περίπτωση που το άθροισμα του ποσοστού αύξησης παραγωγικότητας της χώρας είναι πάνω από 7%, τότε στα επιδόματα αυτά θα χορηγείται και η διαφορά.
- Όσον αφορά στο επίδομα θέρμανσης, ο Υπουργός δεσμεύτηκε για τη χορήγησή τους από το Εθνικό Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής.

Για περισσότερες πληροφορίες αναζητείστε το σχετικό Δελτίο Τύπου στην ιστοσελίδα της ΕΣΑμεΑ www.esaea.gr

Επιστολή της Ε.Σ.Α.μεΑ. στον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης: «Κάρτα Αναπηρίας: Μεταρρύθμιση ή Παγίδα;»

Με αφορμή τις πρόσφατες δηλώσεις

του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Δ. Αβραμόπουλο σχετικά με την κατάρτιση σχεδίου νόμου που αφορά στη χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας, η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία απέστειλε επιστολή στον Υπουργό, προκειμένου να επαναλάβει τις θέσεις του αναπηρικού κινήματος αναφορικά με το ζήτημα αυτό.

Η Συνομοσπονδία τόνισε ότι για να διασφαλιστεί η μη μετατροπή της μεταρρύθμισης αυτής σε παγίδα για χιλιάδες άτομα με αναπηρία, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω βασικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας:

1. Η Πολιτεία να επενδύσει και να προχωρήσει στην οικοδόμηση ενός νέου μηχανισμού εκτίμησης και αξιολόγησης της αναπηρίας, που να μην οδηγεί σε περικοπές αλλά να αποδίδει στα άτομα με αναπηρία αυτό που πραγματικά πρέπει να έχουν για να μπορούν να συμμετέχουν ισότιμα στην κοινωνία.
2. Η Κάρτα Αναπηρίας να έχει καθολική ισχύ στο σύνολο όλων των δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών και σε όλα τα επίπεδα, τομεακό, διατομεακό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό.
3. Η όλη διαδικασία της θέσπισης του συστήματος της αξιολόγησης για τη χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας να γίνει με την παρουσία του εθνικού αναπηρικού κινήματος.

Τέλος, η Συνομοσπονδία ζήτησε να οριστεί άμεσα συνάντηση με τον Υπουργό Υγείας, δεδομένου ότι ο σχεδιασμός του συστήματος αξιολόγησης της αναπηρίας και η χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας πρέπει να οικοδομηθούν σε ένα κλίμα ευρείας συνεργασίας με τον αναπηρικό χώρο. Θ.Α.

USER INTERFACES FOR ALL

Concepts, Methods, and Tools

Επιμέλεια: Κωνσταντίνος Στεφανίδης

<http://www.ics.forth.gr/hci/publications/book.html>

Στη νέα ψηφιακή εποχή, η συνεχιζόμενη ανάπτυξη και διάδοση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, των οποίων η χρήση είναι πρακτικά δύσκολη ή ακόμη και αδύνατη για διάφορες ομάδες του πληθυσμού, ενέχει τον κίνδυνο δημιουργίας ψηφιακού χάσματος. Για να αποφευχθεί αυτός ο κίνδυνος, είναι απαραίτητο να αναπτυχθούν προϊόντα και υπηρεσίες που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν εύκολα και αποτελεσματικά από όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων και ευπαθών ομάδων πληθυσμού όπως, τα άτομα με αναπηρία και οι ηλικιωμένοι.

Η έννοια των Διεπαφών για Όλους απορρέει από τις αρχές της Καθολικής Πρόσβασης και της Σχεδίασης για Όλους, προωθώντας συστηματικές μεθόδους για την ανάπτυξη προσβάσιμων και εύχρηστων διεπαφών. Ο όρος διεπαφή αναφέρεται στο τμήμα εκείνο του λογισμικού και του υλικού ενός υπολογιστή το οποίο είναι υπεύθυνο για την αλληλεπίδραση με το χρήστη. Έτσι για παράδειγμα, όταν κανείς χρησιμοποιεί έναν κειμενογράφο, η διεπαφή περιλαμβάνει

αφενός το πληκτρολόγιο, τον ποντίκι και την οθόνη και αφετέρου οτιδήποτε σχετικό με τον κειμενογράφο που αποτυπώνεται στην οθόνη (κείμενο, κουμπιά, μενού, εικονίδια, μηνύματα) ή αποδίδεται ηχητικά.

Η έννοια των Διεπαφών για Όλους προσθέτει μια νέα διάσταση στον επιστημονικό κλάδο της αλληλεπίδρασης ανθρώπου-υπολογιστή, προσδιορίζοντας τον τρόπο με τον οποίο το λογισμικό θα μπορεί να υποστηρίξει εύκολη και αποτελεσματική χρήση από οποιονδήποτε. Η νέα αυτή προσέγγιση έρχεται να λύσει τα προβλήματα της μέχρι σήμερα πρακτικής κατά την οποία κάθε λογισμικό παρέχει μία και μόνο διεπαφή που ανταποκρίνεται στις ανάγκες ενός ιδεατού «μέσου» χρήστη. Κι αυτό γιατί στην Κοινωνία της Πληροφορίας δεν υφίσταται ένας «μέσος» χρήστης, αλλά πολλοί διαφορετικοί με ποικίλα χαρα-

κτηριστικά. Ουσιαστικά, η προσέγγιση των «Διεπαφών για Όλους» αντικαθιστά τις διεπαφές που προορίζονται για το «μέσο» χρήστη με μια διαφορετική, εξατομικευμένη διεπαφή, προσαρμοσμένη στις ιδιαίτε-

ρες ανάγκες του κάθε χρήστη. Ο απώτερος στόχος των Διεπαφών για Όλους είναι η διασφάλιση της προσβασιμότητας κατά τη φάση της σχεδίασης, και η ανάπτυξη διεπαφών για αλληλεπιδραστικές εφαρμογές και τηλεματικές υπηρεσίες, που παρέχουν καθολική πρόσβαση και ευχρηστιά

σε όλους τους πιθανούς χρήστες, με έμφαση στα άτομα με αναπηρία.

Το βιβλίο «User Interfaces for All: Concepts, Methods, and Tools», δημοσιεύτηκε το 2001 από τον Εκδοτικό Οίκο Lawrence Erlbaum Associates, και είναι το πρώτο βιβλίο αφιερωμένο στην Καθολική Πρόσβαση και στη Σχεδίαση για Όλους στο πλαίσιο

της Αλληλεπίδρασης Ανθρώπου - Μηχανής. Ο Καθηγητής Κωνσταντίνος Στεφανίδης είναι ο Επιμελητής Έκδοσης και συγγραφέας πολλών κεφαλαίων του βιβλίου αυτού που παρέχει μια ολοκληρωμένη διεπιστημονική επισκόπηση του θέματος της καθολικής προσβασιμότητας, και εμβαθύνει σε διάφορες πτυχές από θεωρητική και πρακτική σκοπιά, λαμβάνοντας υπόψη ποικίλες ερευνητικές προσεγγίσεις. Το βιβλίο αποτελείται από μια συλλογή 30 κεφαλαίων από παγκοσμίως αναγνωρισμένους επιστήμονες του κλάδου, από πανεπιστήμια, ερευνητικά ιδρύματα, βιομηχανία και άλλους οργανισμούς.

Το βιβλίο απευθύνεται σε ένα ευρύ κοινό που συμπε-

ριλαμβάνει σχεδιαστές διεπαφών, επιστήμονες της πληροφορικής, μηχανικούς λογισμικού, επαγγελματίες στους τομείς των ανθρώπινων παραγόντων και της ευχρηστίας, ψυχολόγους, κοινωνιολόγους, βιομηχανικούς σχεδιαστές, φορείς χάραξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων, καθώς και επαγγελματίες στους τομείς της εκπαίδευσης, της αποκατάστασης και των υποστηρικτικών τεχνολογιών. Το βιβλίο μπορεί επίσης να χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Οι αναγνώστες θα εισαχθούν στις ανθρώπινες, οργανωτικές και τεχνολογικές διαστάσεις που οδηγούν σε αλλαγή του τρόπου ανάπτυξης διεπαφών, και θα έχουν την ευκαιρία να αποκτήσουν γνώση για τις νέες μεθόδους, τεχνικές και

εργαλεία που υποστηρίζουν τη σχεδίαση, υλοποίηση και αξιολόγηση διεπαφών που είναι προσβάσιμες και εύχρηστες από όλους.

Το βιβλίο διατίθεται από τον οίκο CRC Press με ISBN: 9780805829679 στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

http://www.crcpress.co.uk/shopping_cart/products/product_detail.asp?sku=ER5712&isTobn=9780805829679&parent_id=&pc=

Η δεύτερη έκδοση του βιβλίου, που θα επεκταθεί με πολλά νέα κεφάλαια και θα αποτελέσει πλήρες εγχειρίδιο με τίτλο "The Universal Access Handbook", θα δημοσιευτεί από τον εκδοτικό οίκο Taylor & Francis εντός του 2008.

Θ.Α. ✓

Κωνσταντίνος Στεφανίδης

Ο Κωνσταντίνος Στεφανίδης είναι Καθηγητής στο Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών του Πανεπιστημίου Κρήτης, Διευθυντής του Ινστιτούτου Πληροφορικής (ΙΠ) του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), και Επικεφαλής του Εργαστηρίου Επικοινωνίας Ανθρώπου - Μηχανής και του Κέντρου Καθολικής Πρόσβασης και Υποστηρικτικών Τεχνολογιών. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο δεκαετιών, ο κ. Στεφανίδης διετέλεσε Επιστημονικός Υπεύθυνος χρηματοδοτούμενων Ευρωπαϊκών και εθνικών έργων έρευνας και ανάπτυξης στα επιστημονικά πεδία της Επικοινωνίας Ανθρώπου - Μηχανής και της Καθολικής Πρόσβασης. Έχει δημοσιεύσει περισσότερα από 300 άρθρα στη διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία. Είναι ο Αρχισυντάκτης της διεθνούς επιστημονικής επιθεώρησης "Καθολική Πρόσβαση στην Κοινωνία της Πληροφορίας" (Universal Access in the Information Society) του Εκδοτικού Οίκου Springer. Είναι επίσης Ιδρυτής και Πρόεδρος του Διεθνούς Συνεδρίου "Καθολική Πρόσβαση στην Επικοινωνία Ανθρώπου - Μηχανής". Από τη δεκαετία του '80, συμμετέχει ενεργά σε διάφορες δραστηριότητες και Διαχειριστικές Επιτροπές αναφορικά με τον καθορισμό πολιτικής έρευνας και ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε θέματα πρόσβασης ατόμων με αναπηρία στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

Υγεία. Έργο ευθύνης.

Δίνουμε ζωή στην ελπίδα.

Για μας υγεία σημαίνει φροντίδα και ευαισθησία, δύναμη και ελπίδα. Σημαίνει ένα καλύτερο αήριο. Σημαίνει έργο ευθύνης. Γι' αυτό στηρίζουμε τον αγώνα κατά των μαρκωτικών και του καρκίνου, ενισχύουμε την έρευνα για την επιστημονική πρόοδο, και βοηθάμε όσους έχουν ανάγκη.

...για ένα μέλλον πιο ανθρώπινο, πιο αισιόδοξο, πιο ευτυχισμένο.

Γιατί το πιο όμορφο παιχνίδι, είναι η ζωή.

ΟΠΑΠ

Πρόγραμμα Κοινωνικής Ευθύνης

ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Ελ. Βενιζέλου 236, 163 41 Ηλιούπολη, Αθήνα

Τηλ. 210 - 9949837 • Fax: 210 - 5238967

e-mail: esaea@otenet.gr • <http://www.esaea.gr>